

O. Robert Wawrzeniecki OMI
**JUBILEUSZ MISJONARZY OBLATÓW W „CZERWONYM KOŚCIELE”
W IŁAWIE**

Klasztor, kościół i parafia p.w. Przemienienia Pańskiego na przestrzeni półwiecza (1952 – 2002)

Choć działalność Oblatów w okolicach Iławy datuje się na rok 1945, kiedy bezpośrednio po przejściu frontu, pojawił się w Samborowie o. Mieczysław Niepiekło OMI, to jednak obecność oblacka w samej Iławie rozpoczęła się dopiero w 28 marca 1948 roku¹. Wtedy to bowiem o. Mieczysław Niepiekło OMI rozpoczął tworzenie duszpasterstwa rzymsko-katolickiego przy tzw. "Białym Kościele", dziś parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. Kościół ten pozostawał kościołem rektoralnym, w odróżnieniu do kościoła parafialnego, znajdującego się w dzisiejszym „Czerwonym Kościele”. O. Mieczysław Niepiekło OMI skierowany został do pracy w Iławie celem odbudowania zniszczonego kościoła, zorganizowania duszpasterstwa młodzieży oraz budowy domu zakonnego przy kościele². Szybko zjednał sobie parafian i zdobył

wielką popularność, gdyż posiadał umiejętność współżycia z wiernymi³.

Jednak historia działalności Zakonu w kościele p.w. Przemienienia Pańskiego jest o siedem lat krótsza. W roku 2002 Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalannej świętują 50 rocznicę objęcia w duszpasterzowanie „Czerwonego Kościoła” w Iławie.

Każdy jubileusz wiąże się z tym, że szuka się korzeni. Z tą myślą powstał niniejszy artykuł, który nie pretenduje do kompletnego przedstawienia tematu. Ma on jeszcze wiele braków, ale ma też stać się przyczynkiem do dalszych badań. Ukazuje on nie tylko obecne funkcjonowanie parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, ale przede wszystkich stara się odtworzyć początki i rozkwit działalności oblackiej w tym kościele.

1. Jak było?

W 1952 roku Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalannej na mocy decyzji ks. kard. Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski i Administratora Apostolskiego diecezji Warmińskiej, pozostawili dwukrotnie odbudowany kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia – tzw.

¹ Zob. Dystrykt iławski, W: Gość z Obry, czerwiec 1950, s. 92-93; Pielorz Józef, Oblaci Polscy, Rzym 1970, s. 103; Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 62; Monografia miast i wsi Warmii i Mazur, t. 4, Iława, Olsztyn 1999, s. 188. Są także ustne relacje mieszkańców Iławy, które mówią o roku 1947, ale są one mniej wiarygodne, gdyż po wielu latach pewne fakty mogą umknąć. Tak samo ks. Zygmunt Geneja, choć nie podaje dokładnej daty przybycia oblatów do Iławy, to jednak fakty z początków pracy o. Mieczysława Niepiekła OMI umieszcza już w roku 1947. Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 3-4. Jednakże według samego o. Mieczysława Niepiekła OMI, rozpoczął on pracę w Iławie w 1948 roku. Zob. Relacja ustna o. Mieczysława Niepiekła OMI z dnia 28 marca 1997 roku.

² Porozumienie pomiędzy Administratorem Apostolskich ks. dr. Benschem a Oblatami dotyczyła punktu do pracy rekolekcyjno-misjonarskiej. Nie oznaczało to jednak przyznania kościoła p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP na własność. Sprawa przy którym kościele znajdować będzie się placówka oblacka miała zostać w późniejszym terminie rozstrzygnięta. Zob. Archiwum Akt Nowych Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie,teczka: Iława, Przemienienie, k. 10-11. Por. Dekret Prymasa Polski z 24 lipca 1952 roku; Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w

Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 56, 62. O wielkim wkładzie o. Mieczysława Niepiekła OMI w dwukrotne odbudowanie kościoła (*do roku 1948 i w 13 miesięcy po pożarze w 1948 roku – poświęcony w 1949*) pisze ks. Zygmunt Geneja w kronice parafialnej. Wspomina m.in., że z narażeniem życia wynosił z płonącego kościoła Najświętszy Sakrament, a w czasie odbudowy często można było go zobaczyć na rusztowaniach, pracującego jako pomocnik murarza i cieśli. Zgadza się to z relacją samego o. Mieczysława Niepiekła OMI. Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 3-4, Dystrykt iławski, W: Gość z Obry, czerwiec 1950, s. 93-94; Relacja ustna o. Mieczysława Niepiekła OMI z dnia 28 marca 1997 roku. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 62-63; Monografia miast i wsi Warmii i Mazur, t. 4, Iława, Olsztyn 1999, s. 188. Jedną z uczennic powstałej dopiero szkoły, Alicja Czarnóg, tak opisuje te pierwsze lata tworzenia wspólnoty wiernych: „W październiku ruszyła polska szkoła. Nie była ona duża. (...) Natomiast wraz ze szkołą powstała parafia rzymskokatolicka. Jej organizatorem był ojciec Mieczysław Niepiekło ze Zgromadzenia Księży Oblatów”. Cyt. za: Monografia miast i wsi Warmii i Mazur, t. 4, Iława, Olsztyn 1999, s. 145.

³ Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 3.

„Biały Kościół” oraz klasztor i przenieśli się do gotyckiego, poewangelickiego kościoła p.w. Przemienienia Pańskiego⁴.

Decyzja ta była inicjowana przez ówczesnego proboszcza iławskiego, rezydującego przy mniej zniszczonym kościele p.w. Przemienienia Pańskiego. Podstawą takiego obrotu wydarzeń była otwarta sprawa, który kościół mają otrzymać Oblaci oraz to, że odbudowany już przez o. Mieczysława Niepiekłę OMI kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny znajdował się w centrum miasta, w odróżnieniu od położonego w zniszczonej starówce i rzadko odwiedzanego kościoła p.w. Przemienienia Pańskiego⁵.

Sytuacja ta wywołała wiele niepokoju wśród ludności oraz samych Oblatów, którzy czuli się w tej materii pokrzywdzeni i bardzo rozgoryczeni, choć zgodnie z wcześniejszą umową z 1948 roku sprawa osiedlenia się Zakonu koło konkretnego kościoła miała zostać rozstrzygnięta w późniejszym czasie. Po części reakcją taką można wytłumaczyć poniesieniem wielkich kosztów przy odbudowanie „Białego Kościoła” oraz odbudowie i rozbudowie plebani na potrzeby klasztoru. Dla uspokojenia sytuacji władze kościelne postanowiły zmienić całą obsadę duszpasterską w obu kościołach⁶.

1.1. Trudne początki...

Pierwszym przełożonym nowej rezydencji i rektorem kościoła został o. Mieczysław Ptak OMI⁷. Praca nie była zaś wcale łatwa. Wszystko trzeba było tworzyć od podstaw.

Po pierwsze. Kościół po II wojnie światowej był bardzo podniszczony. Od samego początku było zatem dużo prac porządkowych, które rozpoczął już ks. Ludwik Warpechowski. Prowadzenie ich było tym trudniejsze, że kościół, pochodzący z ok. 1318-25 roku, jest obiektem zabytkowym (*wciągnięty na rejestr w 1949 roku*) i na wszelkie prace potrzebna była zgoda konserwatora zabytków, którą czasie sprawowania władzy przez komunistów dość trudno było zdobyć. Jednak dzięki inicjatywom duszpasterzy i wielkiej współpracy mieszkańców, udało się doprowadzić kościół porządku. To właśnie dzięki nim ten wspaniały i najstarszy obiekt miasta ciągle piękniał i pięknieje, można powiedzieć z dnia na dzień⁸.

Po drugie. Potrzeba była ściślejszego zawiązanie wspólnoty wiernych, którzy od samego początku gromadzili się przy „Czerwonym Kościele”. Podnoszące się z ruin wojennych miasto, niestety w większości spowodowanych działalnością Armii Radzieckiej, stwarzało doskonałe warunki osiedlania się dla mieszkańców z terenu całej Polski (*czasem także z tzw. nakazu pracy*). Byli to przeważnie ludzie młodzi i pełni zapału. Trudnym zadaniem była integracja tych osób, pochodzących z różnych rejonów kraju. Trzeba było tworzyć od podstaw nowy model funkcjonowania Kościoła. Wielką rolę odegrali tu pracujący w Iławie na przestrzeni półwiecza Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej: rektorzy kościoła, wikarzy i proboszczowie, przełożeni domu i ekonomowie oraz wszyscy oblaci, którzy na przestrzeni tych lat pracowali w „Czerwonym Kościele”. Umacniali oni ludzi w codziennym, trudnym życiu poprzez bezpośrednie kontakty i sprawowanie sakramentów⁹.

⁴ Zob. Archiwum Akt Nowych Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie,teczka: Iława, Przemienienie, k. 10. Także: Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 2; Dekret Prymasa Polski z 24 lipca 1952 roku; Pismo ordynariusza diecezji warmińskiej z kwietnia 1952 roku. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 56.

⁵ Zob. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 63-65.

⁶ Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 5; Archiwum Akt Nowych Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie,teczka: Iława, Przemienienie, k. 10-11; Dekret Prymasa Polski z 24 lipca 1952 roku, pismo Ordynariusza Diecezji Warmińskiej z kwietnia 1952 roku. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 65.

⁷ Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 17.

⁸ Zob. Ruszel Edward OMI, 25 lecie – Jubileusz parafii, W: Czerwony Kościół 1/27, s. 3.

⁹ Zob. Tamże, s. 4.

1.2. Jest klasztor...

Choć Oblaci mieszkali przy kościele p.w. Przemienienia Pańskiego od 1952 roku, to jednak dopiero w roku 1963 został erygowany dom zakonny. Pierwszym przełożonym nowego domu zakonnego został o. Mikołaj Hentrich OMI¹⁰. Z czasem w domu tym została urządzona kaplica¹¹. Trzeba było jednak następnych 3 lat, aby w 1966 roku decyzja ta została zatwierdzona przez Generała Zgromadzenia¹².

Być może Oblaci w latach 1948-1955 pełnili niejako faktycznie funkcje wikariuszy parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, gdyż analizując spis wikariuszy tejże parafii brakuje ich w tym okresie. Mogło to być spowodowane z jednej strony brakiem księży w diecezji warmińskiej w pierwszych latach po wojnie, jak również liczną obecnością Oblatów, którzy służyli mieszkańcom Iławy i okolic, a prawdopodobnie jest także, że wynikało to z trudności zatwierdzenia wikariuszy u władz państwowych¹³.

Od roku 1958, kiedy to proboszczem parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny został ks. Zygmunt Geneja, współpraca Oblatów z proboszczem układała się bardzo owocnie, o czym świadczy choćby częste zapraszanie ojców na rekolekcje¹⁴ czy organizacja srebrnego jubileuszu kapłaństwa o. Mieczysława Niepiekło OMI¹⁵. Oblaci podjęli wtedy katechizację w szkołach¹⁶, prowadzili duszpasterstwo w okolicy kościoła

rektoralnego (*za zezwoleniem proboszcza udzielali chrztów, ślubów i sprawowali pogrzeby*)¹⁷, a od 1968 roku proboszcz zgodził się na odwiedziny kolędowe po domach w najbliższej okolicy kościoła¹⁸ i I Komunię świętą dzieci ze szkoły podstawowej nr 3 w oblackim kościele¹⁹. Ta bardzo dobra współpraca trwała do roku 1972, kiedy to nastąpił podział parafii i zmiana proboszcza, a ks. Zygmunta Geneję zastąpił ks. Lucjan Gellert²⁰.

W 1964 roku do pomocy Misjonarzom Oblatom przy kościele p.w. Przemienienia Pańskiego przybyły Siostry Służebniczki Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, które zajmowały się i nadal zajmują pomocą w klasztorze, kuchni, pralni, a jedna z siostr katechizuje w szkole podstawowej²¹.

Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 59. Już katechizację w szkołach rozpoczął z wielkim powodzeniem o. Mieczysław Niepiekło OMI, który zyskał uznanie młodzieży szkolnej. Zob. Monografia miast i wsi Warmii i Mazur, t. 4, Iława, Olsztyn 1999, s. 188. W 1967 roku postanowiono zbudować i odpowiednio urządzić do tego celu salki katechetyczne. Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 55, 73.

¹⁷ Por. Relacja ustna ks. Kazimierza Pączkowskiego z dnia 16 grudnia 1996; Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 59. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 59.

¹⁸ Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 59.

¹⁹ Zob. Tamże, s. 62.

²⁰ Później polegała ona bardziej na jednostronnym zapraszaniu ks. Dziekana Lucjana Gellerta na uroczystości oblackie, natomiast Oblaci nie głosili rekolekcji w tej parafii, jak to miało miejsce za ks. Zygmunta Genei. Taka sytuacja widoczna jest aż do ostatniego zapisu w kronice w 1977 roku. Zob. Tamże, s. 77-107.

²¹ Zob. Siostry Służebniczki w naszej parafii, W: Czerwony Kościół 2/3, s. 6; Relacja ustna o. Józefa Czarneckiego OMI z dnia 16 marca 1997 roku. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 77.

¹⁰ Domowi nadano nazwę Przemienienia Pańskiego od wezwania parafii. Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 3, 5, 7, 9.

¹¹ Zob. Tamże, s. 33, 35.

¹² Zob. Tamże, s. 43, 45

¹³ Zob. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 76.

¹⁴ Zob. Kronika Iławska. Kronika Parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 28, 35, 40, 41, 43, 49, 51, 52, 55, 59, 63, 72, 73.

¹⁵ W uroczystościach wziął udział, oprócz miejscowych księży współpracowników Oblatów, m.in. ks. bp Józef Drzazga, a kazanie wygłosił o. Józef Kozłowski OMI, kuzyn o. Mieczysława Niepiekło OMI. Zob. Tamże, s. 52-54.

¹⁶ Zob. Archiwum Wydziału Nauki Katolickiej w Olsztynie, teczka: Iława, sprawozdania i ankiety z katechizacji, k. 1-35. Por. Kruszyński Jacek,

Powstanie placówki i praca duszpasterska Oblatów stały się początkiem stworzenia w 1965 roku dystryktu iławskiego, który tworzyli ojcowie, pracujący w Iławie i okolicy²².

1.3. Powstanie parafii...

Kolejną ważną datą był dzień 4 marca 1975 roku, kiedy to bp Józef Drzazga utworzył przy kościele p.w. Przemienienia Pańskiego drugą w mieście parafię, której powstanie ogłoszono 30 marca 1975 roku²³. Powierzył ją opiece Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej. Pierwszym proboszczem został dotychczasowy rektor kościoła o. Brunon Wielki OMI²⁴. Mogło do tego dojść chociażby z tego powodu, że w wyniku sukcesywnie prowadzonych prac remontowych kościoła wspólnota „parafialna” była już bardzo mocno zintegrowana. Sprawa powierzenia na stałe Zgromadzeniu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie została uregulowana oficjalnie z początkiem 1987 roku²⁵.

Jednakże etapem do tego wydarzenia było utworzenie już 6 czerwca 1972 roku odrębnej placówki duszpasterskiej na terenie Iławy, tzw. „vicaria perpetua” przez ks. bp. Józefa Drzazgę, ówczesnego Administratora Apostolskiego diecezji warmińskiej. Rektor kościoła o. Władysław Sypniewski OMI uzyskał wtedy

uprawnienia proboszcza²⁶. Późniejsza erekcja parafii potwierdziła zatem już istniejącą sytuację.

Zatem można śmiało powiedzieć, że działalność w parafii p.w. Przemienienia Pańskiego stała się kontynuacją wcześniejszej działalności Oblatów na terenie Iławy i okolic. W 1982 roku granice parafii zostały nawet rozszerzone o kilka ulic i dwie wsie: Karaś i Szeplerzyznę²⁷. Kolejnym rozszerzeniem parafii było powierzenie Oblatom wsi Radomek, której mieszkańcy uczęszczali na Mszę świętą do kaplicy w Karasiu²⁸. Fundamenty położone dzięki pracy Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej okazały się tak mocne, że na gruncie parafii p.w. Przemienienia Pańskiego powstały już nowe parafie m.in. na Lipowym Dworze i w Karasiu²⁹. O tej pracy świadczy także żywa wiara wielu parafian, którzy wyznają ją publicznie³⁰.

²² Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 23-30; Dystrykt iławski, W: Gość z Obry, czerwiec 1950, s. 92-93.

²³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika parafialna 1972-1998, rkps, s. 11; Dekret erekcji parafii przy kościele Przemienienia Pańskiego ks. bp. Józefa Drzazgi z 4 marca 1975 roku, W: Czerwony Kościół 3/15, s. 6; Ruszel Edward OMI, 25 lecie – Jubileusz parafii, W: Czerwony Kościół 1/27, s. 3-5. Niektóre źródła mówią o powstaniu parafii już 4 kwietnia 1974 roku. Podane nieco inne daty, wynikają bądź to z błędu autora, bądź też błędów kopii dokumentów archiwalnych. Zob. Archiwum Akt Nowych Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie,teczka: Iława, Przemienienie, k. 63. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 60.

²⁴ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika parafialna 1972-1998, rkps, s. 11.

²⁵ Zob. Tamże, s. 73

²⁶ Zob. Tamże, s. 3. Władza ta dotyczyła także błogosławieństwa małżeństw. Zob. Archiwum Parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP,teczka: pisma parafialne, k. 61, Dekret Administratora Diecezji Warmińskiej z 10 czerwca 1971 roku. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 60; 25 lecie erygowania parafii przy kościele Przemienienia Pańskiego w Iławie, W: Czerwony Kościół 3/15, s. 6. Oficjalne ogłoszenie tego faktu nastąpiło w dniu nominacji nowego proboszcza parafii Niepokalanego Poczęcia NMP ks. Lucjana Gellerta dnia 15 czerwca 1972 roku. Kronika „Białego Kościoła” mówi jednak o dacie dekretu: 10 czerwca 1972. Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 81.

²⁷ Zob. Archiwum Parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP,teczka: pisma parafialne, k. 50; Kancelaria Kurii Diecezjalnej Elbląskiej, p. 96,teczka: Iława, parafia Niepokalanego Poczęcia NMP, k. 22, dekret z 28 maja 1982; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 136.

²⁸ Zob. Archiwum Parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP,teczka: pisma parafialne, k. 87.

²⁹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 223-224, 242.

³⁰ Zob. Jarosz Jan OMI, Po podziale parafii, W: Czerwony Kościół 3/22, s. 2; Ruszel Edward OMI, 25 lecie – Jubileusz parafii, W: Czerwony Kościół 1/27, s. 4-5.

1.4. Prace remontowo-porządkowe

Od samego początku Misjonarze Oblaci przystąpili do odbudowy podniszczonego kościoła i jego najbliższego otoczenia. Zdjęcie z odnowionym wnętrzem świątyni w roku 1960, w czasie wizytacji ks. bp Tomasz Wilczyński z Olsztyna, zamieszone zostało w Kronice parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny³¹. W związku z zastrzeżeniami do istniejącej instalacji elektrycznej została założona nowa w 1963 roku³².

W cztery lata później, w roku 1967, powstał już pierwszy projekt wybudowania na potrzeby ośrodka duszpasterskiego i katechezy salek katechetycznych³³. Jednak w tym czasie trzeba było wykonać znacznie pilniejsze inwestycji, m.in. ogrodzenie placu kościelnego³⁴. Wszystkie jednak działania były ograniczane przez ówczesne władze. Oczywiście rzeczą były drobne naprawy, których nieustannie wymagały instalacje, ściany i dach kościoła³⁵ oraz tynk na ścianach zewnętrznych³⁶, który zdjęto dopiero w latach 1992-1994³⁷. Pod jego warstwą odkryto pozostałości gotyckich portali, szczególnie na ścianie zakrystii, gdzie znajdowały się drzwi do pomieszczeń przylegających niegdyś do kościoła³⁸.

Prawdziwy bom inwestycyjny w kościele i wokół niego można zanotować pod koniec lat siedemdziesiątych. Przygotowania zaczęły się już w 1977 roku, kiedy rozpoczęto remont więźby dachowej, zamontowano tragary i przymocowano sufit, aby później móc usunąć podpory w samym kościele³⁹. Same prace

konserwatorskie trwały od 1978 roku pod czujnym okiem dr inż. arch. Aleksandra Piwka z Gdańska⁴⁰. Zamontowano także ogrzewanie kościoła za pomocą pieców akumulacyjnych⁴¹, przeprowadzono bieżące remonty dachu i zrobiono nowy sufit z drewna modrzewiowego⁴². Zamontowano sukcesywnie nowe metalowe okna w kościele⁴³, na południowej ścianie odkryto zabytkowe arkady⁴⁴, pomalowano cały obiekt. Przy tej okazji rozebrano boczne balkony i zamurowano dolne okna, odkryto i odtworzono portale wewnętrznych drzwi wejściowych do kościoła⁴⁵, dokonano także odkrywek przy bocznych ołtarzach, łuku pomiędzy nawą i prezbiterium⁴⁶. Wtedy też natrafiono w prezbiterium okna na ścianie od strony zakrystii, łuki wsporne nad witrażami oraz drzwi boczne pod witrażami⁴⁷. Dokonano także odnowienia, umocnienia i konserwacji fresków, które zachowały się z malatury gotyckiego

³¹ Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 24.

³² Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 15.

³³ Zob. Tamże, s. 55.

³⁴ Zob. Tamże, s. 63.

³⁵ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 26, 28, 37, 67, 77, 79, 203; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 115, 116, 117, 118, 125, 144, 161, 187.

³⁶ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 34, 35.

³⁷ Zob. Tamże, s. 115, 139.

³⁸ Zob. Tamże, s. 139, 141, 148-149.

³⁹ Zob. Tamże, s. 18.

⁴⁰ Zob. Edward Ruszel OMI, Niesiołowski Wiesław, Dzieje Kościoła gotyckiego w Iławie, Iława 2001, s. 27.

⁴¹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 21; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 102.

⁴² Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 18, 19, 20; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 102.

⁴³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 23, 25, 28, 36, 57; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 109, 111, 112, 115, 116, 117.

⁴⁴ Miało to miejsce w latach 1978-1979. Wtedy też dokonano ich restauracji. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 21, 23; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 108.

⁴⁵ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 18, 26, 28, 80, 83, 150-151; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Kwestionariusz do protokołu wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Józefa Glempa w dniach 7-8.06.1981, s. 3; Hajduk Tadeusz OMI, Iławę wspominam serdecznie, W: Czerwony Kościół 5/7, s. 2; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 109, 115, 116.

⁴⁶ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 66, 169, 171.

⁴⁷ Zob. Tamże, s. 27.

kościola⁴⁸. Te prace przynosiły czasem niespodziewane odkrycia. Przy pracach regotyacyjnych bocznych ołtarzy stwierdzono, że posadzka kościoła kiedyś znajdowała się niżej, w innych miejscach były wejścia do kościoła, kościół miał układ trzynawowy z gwieździstym sklepieniem gotyckim, a dolne ściany świątyni są wcześniejsze od górnych⁴⁹. Inne zostało dokonane przez pracowników Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, którzy na tyłach ołtarza głównego odnaleźli wizerunek Matki Bożej z Chrystusem Ukrzyżowanym na rękach. Orzekli oni, że w dostępnej ikonografii nie ma niczego podobnego. W związku z niemożliwością przeniesienia fresku, a właściwie bardzo wysokimi kosztami, padła propozycja wykonania kopii malarskiej i umieszczenia na północnej ścianie kościoła pomiędzy oknami. Niestety ta inicjatywa nie doczekała się nigdy realizacji⁵⁰.

Całość prac ukierunkowana była na regotyzację kościoła. Prace te trwały dość długo i obejmowały odkrywki w całym kościele, zamurowanie wewnętrzne i zewnętrzne dolnych okien kościoła, podwyższenie prezbiterium i wyłożenie kościoła marmurem oraz wytyczenie nowego wejścia do podziemi kościoła⁵¹. Wymieniono także na nowe nagłośnienie oraz oświetlenie i poddano renowacji ołtarz główny⁵². Pod koniec lat osiemdziesiątych dokonano jeszcze regotyżacji zakrystii, przywracając jej wygląd, jaki miała 400 lat

wcześniej⁵³ oraz wyłożono figury w kościele⁵⁴. W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych wykonano nowy chór⁵⁵, ołtarz i nową ambonę oraz żyrandole⁵⁶. Rozpoczęto także w latach dziewięćdziesiątych, trwające do dnia dzisiejszego prace nad budową ołtarzy bocznych projektu dr. inż. arch. Aleksandra Piwka, do których rzeźby pomógł znaleźć ks. bp Julian Wojtkowski z Olsztyna⁵⁷. Sprowadzono je z kapitułarza i strychu katedry we Fromborku pod koniec lat osiemdziesiątych. W planach bowiem przewidziano ich miejsce do wypełnienia budowanych ołtarzy bocznych, ambony i wystroju wnętrza⁵⁸. Sprowadzono także dużych rozmiarów krzyż z końca XVIII wieku, odnowiony w pracowni w Gdańsku. Zawieszono go na bocznej ścianie kościoła⁵⁹. Inny krzyż, przywieziony z Fromborka i poddany renowacji zawisł w zakrystii⁶⁰. Okazało się także, że 4 zabytkowe figury, należące do wyposażenia naszego kościoła znajdują się w muzeum w Toruniu: Matka Boska Bolesna i św. Jan Ewangelista z XIV wieku, św. Katarzyna i św. Barbara z XV lub XVI wieku. Zostały one przekazane w depozyt muzeum przez proboszcza parafii św. Jana w Toruniu. Podjęto wtedy starania o ich zwrot⁶¹. Prace stolarskie przy ołtarzach bocznych zostały wykonane przez Jerzego Pielenca z Iławy, a snycerka i wciąż

⁴⁸ Zob. Tamże, s. 79.

⁴⁹ Zob. Tamże, s. 171.

⁵⁰ Są to fragmenty malowidła, które zostało odpowiednio zabezpieczone i o ile w przyszłości będą pieniądze, to będzie można je odtworzyć. Zob. Tamże, s. 177; *Pieta Iławska?*, W: *Czerwony Kościół* 2/3, s. 3.

⁵¹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 31, 32, 58, 59, 63, 66, 67, 77; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 115, 116, 124, 125.

⁵² Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 34, 35, 36, 38; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 116, 129, 130. Por. Hajduk Tadeusz OMI, Iławę wspominam serdecznie, W: *Czerwony Kościół* 5/7, s. 2.

⁵³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 76, 77; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 161.

⁵⁴ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 162, 171.

⁵⁵ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 54, 56-57, 61; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 130.

⁵⁶ Poprzednia zmiana wcześniejszego ołtarza posoborowego i zamontowanie nowej ambonki nastąpiło w początku lat osiemdziesiątych. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 31, 74, 75, 100.

⁵⁷ Poprzednie ołtarzyki boczne z figurami Serca Pana Jezusa i Matki Bożej były nieustannie modyfikowane, ale nie pasowały do zregotyzowanego wnętrza. Zob. Tamże, s. 31.

⁵⁸ Zob. Tamże, s. 77, 163.

⁵⁹ Zob. Tamże, s. 81.

⁶⁰ Zob. Tamże, s. 83.

⁶¹ Zob. Tamże, s. 82.

trwające upiększanie kolejnymi elementami przez Romana Krzyżewskiego z Gdańska⁶². W roku 1994 sprowadzono figurę Matki Bożej z Dzieciątkiem do bocznego ołtarza. Pochodzi ona z połowy XV wieku, a wcześniej znajdowała się w Niedźwiedzicy koło Nowego Dworu Gdańskiego⁶³. Pierwszy z ołtarzy – Chrystusa Zmartwychwstałego, wraz z rzeźbami świętych pochodzącymi z XV wieku, które zostały sprowadzone z Fromborka, a po renowacji wkomponowane w nowy ołtarz, został ustawiony w 1996 roku⁶⁴. Drugi ołtarz zaczął powstawać od roku 1997, a jego zamontowanie nastąpiło w ostatnich dniach 1998 roku. Umieszczono w nim rzeźbę Matki Bożej z Dzieciątkiem sprowadzoną już w 1994 roku, a puste pola uzupełniono figurami świętych⁶⁵.

Na samym końcu poprawiono nawierzchnię przed kościołem – wyłożono kamieniami i kostką cementową, tzw. trelinką⁶⁶. Później postawiono także płot z prawdziwego zdarzenia od strony grotu Matki Bożej⁶⁷. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych zaś na nowo umodelowano klomb przed kościołem, a przy grocie Matki Bożej zamontowano gabloty wolnostojące⁶⁸. Na końcu odnowiono grotę Matki Bożej z Lourdes, która znajduje się przed kościołem⁶⁹.

Wraz z tymi pracami wykonano nowe dębowe ławki do kościoła⁷⁰. Trzeba też było pomyśleć o nowym dzwonie, gdyż stary

pękł w 1981 roku⁷¹. Nowy dzwon został poświęcony i zawieszony w roku 1986. Przez ten czas zastąpiono go nagraniem magnetofonowym⁷². W uroczystości tej uczestniczył i poświęcenia dzwonu dokonał ks. bp Julian Wojtowski⁷³. Kilkakrotnie dokonywano także kapitalnego remontu organów⁷⁴. W 1987 roku w kościele pojawiła się także nowa droga krzyżowa z końca XIX wieku, która wisiała wcześniej w kościele parafialnym św. Stanisława w Nowym Porcie w Gdańsku i została przekazana w darze dla parafii Przemienienia Pańskiego, a wcześniej odnowiona w pracowni konserwatorskiej na Przymorzu⁷⁵.

Wielkim zadaniem było dobudowanie do istniejącego budynku klasztornej salek katechetycznych. Inwestycję tę rozpoczęto na początku lat osiemdziesiątych, zakończona ostatecznie w roku 1985⁷⁶. Na poddaszu wykończonego domu w 1986 roku zamieszkały Siostry Służebniczki⁷⁷. Jego uroczystego poświęcenia dokonał ks. bp Edmund Piszcz w 1987 roku z okazji rozpoczęcia roku katechetycznego⁷⁸.

Następną wielką inwestycją była, prowadzona z problemami od lat osiemdziesiątych roku, budowa domu katechetycznego w

⁶² Zob. Nowe ołtarze boczne dlaczego takie?, W: Czerwony Kościół 2/3, s. 3; Bożena C., Z historii regotyżacji naszej świątyni, W: Czerwony Kościół 9/11, s. 3; Edward Ruszel OMI, Niesiołbecki Wiesław, Dzieje Kościoła gotyckiego w Hławie, Hława 2001, 27.

⁶³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 172-173.

⁶⁴ Zob. Tamże, s. 203-204.

⁶⁵ Zob. Tamże, s. 224; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 9.

⁶⁶ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 63.

⁶⁷ Zob. Tamże, s. 121.

⁶⁸ Zob. Tamże, s. 220, 221, 224, 228.

⁶⁹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 16.

⁷⁰ Stare ławki przekazano do budującego się kościoła św. Brata Alberta. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998,

rkps, s. 58, 88, 92; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Hławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Józefa Wysockiego w dnia 6.09.1997, s. 5; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 116, 117, 121, 139.

⁷¹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 39; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Hławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 31.05-1.06.1986, s. 4.

⁷² Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 132.

⁷³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 64, 67, 68.

⁷⁴ Zob. Tamże, s. 56.

⁷⁵ Zob. Tamże, s. 75.

⁷⁶ Zob. Tamże, s. 35, 36, 37-38, 41, 43, 45, 46, 47, 49, 50, 53, 56, 57, 58, 63; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 116, 117, 121, 129, 130, 131, 135, 138, 139, 140, 145.

⁷⁷ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 72.

⁷⁸ Zob. Tamże, s. 75.

Karasiu, gdzie była filia parafii i punkt katechetyczny⁷⁹, ukończonego i poświęconego w 1986 roku. W maju 1987 roku zaczęły się tam odprawiać pierwsze Msze święte, a kaplica otrzymała wezwanie Najświętszego Serca Pana Jezusa⁸⁰. Został on poświęcony w 1991 roku przez ks. bp Wojciecha Ziembę⁸¹. Z czasem w 1997 roku została tam erygowana samodzielna parafia⁸². W planach była jeszcze budowa kaplicy w Woli Kamienieckiej, ale nie zostały one zrealizowane⁸³.

W związku z Rokiem Jubileuszowym 2000 na terenie parafii, przy fosie u brzegu Małego Jezioraka został wzniesiony krzyż jubileuszowy, który został poświęcony w czasie rekolekcji adwentowych w 2000 roku przez o. dr. Kazimierza Lubowickiego OMI, który te rekolekcje prowadził.

1.5. Działalność duszpasterska

Od samego początku, pracujący w „Czerwonym Kościele” Oblaci, wielką wagę przywiązywali do duszpasterstwa. Szczególną wagę przywiązywano do opieki nad parafialną służbą liturgiczną – ministrantami, jak również do pięknego sprawowania liturgii, odpowiednich dekoracji na uroczystości oraz propagowania idei misyjnych wśród osób, które zaczęły regularnie nawiedzać najpierw

kościół rektoralny, a następnie zostały włączone do nowej parafii⁸⁴. Od samego początku zaczęto szerzyć kult św. Antoniego w każdy wtorek, a Matki Bożej w każdą sobotę⁸⁵. W latach osiemdziesiątych wprowadzono codziennie wieczorem przed Mszą świętą wspólne odmawianie różańca. W sobotę zaczęto śpiewać Godzinki, a w roku 1996 zamieniono dzień i od tej pory są one śpiewane w niedzielę po pierwszej Mszy świętej⁸⁶. W roku 1992 ojcowie i siostry wspólnie z młodzieżą zaczęli odmawiać w kościele jutrznię⁸⁷. Później zwyczaj ten zaniechano, a na rano przeniesiono codzienne odmawianie różańca.

Już po powstaniu parafii można było zauważyć okrzepnięte struktury akcji charytatywnej⁸⁸, powołaniowej⁸⁹, duszpasterstwa chorych⁹⁰, Matek i Ojców Różańcowych oraz różny młodzieżowych⁹¹,

⁷⁹ Działkę zakupiono już w 1982 roku. Zob. Tamże, s. 45, 46, 50, 54, 55, 56, 69; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 137, 138, 139, 140.

⁸⁰ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 70, 73, 76, 78, 86.

⁸¹ Zob. Tamże, s. 102

⁸² Zob. Tamże, s. 222, 223-224; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Hławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Wojciecha Ziembę w dniach 5-7.04.1991, s. 1; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Hławie, Kwestionariusz do protokołu wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Józefa Wysockiego dnia 6.09.1997, s. 17; Hajduk Tadeusz OMI, Hławę wspominam serdecznie, W: Czerwony Kościół 5/7, s. 2.

⁸³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 81, 83, 105.

⁸⁴ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 62, 100.

⁸⁵ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 3.

⁸⁶ Zob. Tamże, s. 42, 211.

⁸⁷ Zob. Tamże, s. 111-112.

⁸⁸ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 100; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Hławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 31.05-1.06.1986, s. 2.

⁸⁹ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 100; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Hławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 31.05-1.06.1986, s. 3. Już w 1972 roku znajdujemy wzmiankę w kronice parafialnej o głoszeniu kazań powołaniowych przez kleryków z Obry. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 6. W 1982 roku można przeczytać pierwszą wzmiankę o domowym referencie powołaniowym, którym był wtedy o. Aleksander Doniec OMI. Zob. Tamże, s. 46.

⁹⁰ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 100.

⁹¹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 27, 37; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Hławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 31.05-1.06.1986, s. 3; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 100.

ministrantów⁹², Przyjaciół Misji Oblackich⁹³, duszpasterstwa dzieci, scholii⁹⁴, młodzieżowego zespołu muzycznego⁹⁵. Do tego trzeba jeszcze doliczyć z wielką pieczołowitością prowadzone gablotki parafialne, katechezy chrzcielne i przedmałżeńskie. Później w parafii rozwinął się Ruch Światło-Życie⁹⁶ oraz Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży⁹⁷. Po zainicjowaniu II Synodu Kościoła w Polsce na terenie diecezji elbląskiej w 1992 roku w Iławie powstał Zespół Synodalny, który z czasem przekształcił się we wspólnotę „Betania”⁹⁸.

Ważną rolę w budzeniu powołań i informacji na temat Oblatów odegrali, pracujący w Iławie, misjonarze ludowi, którzy głosili misję i rekolekcje parafialne⁹⁹. Do tego dochodziły także praca

domowych referentów powołańowych, organizowane na miejscu rekolekcje powołańowe, częste wyjazdy ministrantów na rekolekcje powołańowe¹⁰⁰, czego efektem jest 13 powołań oblackich z Iławy¹⁰¹. Dziś wielu z tych misjonarzy pracuje na wszystkich kontynentach świata¹⁰². Działania te zaś były wsparte dodatkowo modlitwą w każdy pierwszy czwartek miesiąca. W 1984 roku została wprowadzona w pierwsze czwartki miesiąca, mająca miejsce do dziś, adoracja w intencji powołań i powołanych¹⁰³. Inną formą działalności była organizacja licznych pielgrzymek pieszych i autokarowych po Polsce i poza Jej granicami¹⁰⁴.

Działalność duszpasterska oblatów w Iławie nie ograniczała się tylko do tych form duszpasterstwa. W kościele p.w. Przemienienia Pańskiego co chwile pojawiały się zespoły muzyczne i artyści. Warto tu zaznaczyć chociażby kilkakrotny pobyt kleryckiego zespołu muzycznego „Gitary Niepokalanej”¹⁰⁵, zespołu muzycznego

⁹² Pierwszą wzmiankę na temat stałego opiekuna ministrantów spotykamy w 1968 roku. Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 62; Legieżyński Mariusz OMI, Z kroniki ministranckiej, W: Czerwony Kościół 4/6, s. 6-8

⁹³ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 100. Pierwszą wzmiankę pisaną o dobrze działającym stowarzyszeniu w Iławie i okolicach znajdujemy już w 1972 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 4. Por. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 31.05-1.06.1986, s. 3.

⁹⁴ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 100-101; Dudek Stanisław OMI, Śpiewające dziewczęta, W: Czerwony Kościół 3/5, s. 8.

⁹⁵ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 101; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 115.

⁹⁶ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 131.

⁹⁷ Zob. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, W: Czerwony Kościół 4/6, s. 4; Paśko Arkadiusz, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy naszej parafii, W: Czerwony Kościół 8/10, s. 4.

⁹⁸ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 114, 116-117, 209.

⁹⁹ Np. w roku 1982 misjonarze ludowi wygłosili w diecezjach warmińskich i chełmińskiej 9 serii rekolekcji świętych adwentowych, nie licząc zastępstw i kazań okolicznościowych. Zob. Tamże, s. 48. O animowaniu przygotowań do uroczystości w „Białym Kościele” przez o. Edmunda Ducha OMI mówi także ks.

Zygmunt Geneja w kronice parafialnej. Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 34.

¹⁰⁰ Pierwsza wzmianka znajduje się w roku 1980. Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 115.

¹⁰¹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 31.05-1.06.1986, s. 3; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Wojciecha Ziembę w dniach 5-7.04.1991, s. 3; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 133.

¹⁰² Zob. Oblackie powołania z Iławy, p. 3 niniejszego artykułu.

¹⁰³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 58; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 151.

¹⁰⁴ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 4, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 21, 29, 31, 32, 33, 36-37, 37, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 49, 50, 51, 53, 55, 57, 62, 63, 69, 74, 75, 78, 79, 85, 90, 92, 111, 120, 121, 181-184, 189, 217, 222, 241; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 10, 26. Por. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 118, 135, 136, 137, 139, 145, 146, 161, 190, 212.

¹⁰⁵ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 7, 12, 14, 23, 28, 54, 220; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 192.

z Niższego Seminarium Duchownego w Markowicach¹⁰⁶, zespołu seminarium diecezjalnego z Olsztyna¹⁰⁷, występy zespołów z parafii oblackich¹⁰⁸, artystów scen regionalnych i warszawskich¹⁰⁹, a także znanych polskich zespołów oraz piosenkarzy, wieczory poetyckie¹¹⁰ oraz występy w kościele zespołów z katechizowanych szkół, całej Polski i z Zagranicy¹¹¹. Z „Czerwonym Kościołem” bardzo mocno związał się chór „Camerata”, który od dłuższego czasu uświetnia wszystkie większe uroczystości¹¹².

W 1982 roku pojawiło się nowe pole duszpasterstwa ławskich oblatów. Stał się nim Zakład Karny, którego pierwszym oficjalnym kapłanem dnia 1 lipca został o. Antoni Halman OMI. Bp Jan Oblak na prośbę dziekana ławskiego ks. Lucjana Gellerta zlecił to zadanie Oblatom¹¹³. Z czasem duszpasterstwo to przybrało

bardziej regularne formy, nie ograniczając się jedynie do duszpasterstwa w czasie Mszy świętych, ale rozwiniętej opieki wśród skazanych w Zakładzie Karnym, z funkcjonującą kaplicą więzienną pod wezwaniem św. Eugeniusza de Mazenoda oraz pomieszczeniami kapelańskimi¹¹⁴.

Do innych inicjatyw można zaliczyć także: funkcjonowanie biblioteki parafialnej¹¹⁵, organizację Tygodnia Rodziny w 1994 roku¹¹⁶, Dnia de Mazenoda¹¹⁷, nauczyciela¹¹⁸, pocztowca i łącznościowca¹¹⁹, kolejarza¹²⁰ i służby zdrowia¹²¹ czy też na rozpoczęcie sezonu piłkarskiego „Jezioraka”¹²². Przy parafii powstaje

Tamże, s. 42-43; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 136.

¹⁰⁶ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 17; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 125.

¹⁰⁷ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 32, 60, 100, 107.

¹⁰⁸ Zob. Tamże, s. 37.

¹⁰⁹ Zob. Tamże, s. 38, 53, 57; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 130.

¹¹⁰ Np. o. Andrzeja Madeja OMI. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 103.

¹¹¹ Zob. Tamże, s. 90, 100, 103, 105, 106, 109, 129, 131, 152, 175, 209, 210, 232, 233, 240, 243; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 10, 22; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 112.

¹¹² Zob. Chór Camerata, W; Czerwony Kościół 2/4, s. 4.

¹¹³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP,teczka: pisma parafialne, k. 50; Kancelaria Kurii Diecezjalnej Elbląskiej, p. 96,teczka: Ława, parafia Niepokalanego Poczęcia NMP, k. 22, dekret z 28 maja 1982. Sprawa ta od początku wzbudziła kontrowersje, gdyż została załatwiona przez kurię w Olsztynie i ks. Dziekana Lucjana Gellerta z pominięciem o. Prowincjała i Rady Prowincjalnej oraz bez uzgadniania z miejscowymi oblatami. Superiora domu zamianowano kapłanem dnia 13.01.1982. Ze względu na sprzeczność postępowania z regułą Zgromadzenia odesłano sprawę do Poznania. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 40. Sprawa została ostatecznie załatwiona na usilną prośbę ks. Dziekana w miesiącu maju 1982 roku z jednoczesnym zastrzeżeniem, że w związku z tym nastąpi uporządkowanie granic parafii, na co przystał zainteresowany. Zob.

¹¹⁴ W roku 1989 odprowadzane były już dwie Msze święte niedzielne w Zakładzie Karnym i w każdą I sobotę miesiąca była okazja do spowiedzi. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 83; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 137; Tyberski Kazimierz OMI, Co słyhać w więzieniu – relacja z uroczystości poświęcenia kaplicy z ZK, W; Czerwony Kościół 5/17, s. 3. Kaplica więzienna została poświęcona przez ks. bp. Andrzeja Śliwińskiego 22 maja 1997 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 221; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 195.

¹¹⁵ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 188.

¹¹⁶ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 156-157; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 182.

¹¹⁷ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 240

¹¹⁸ Zob. Tamże, s. 96, 112-113, 128, 155, 177; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 185.

¹¹⁹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 97, 113, 127, 155, 177.

¹²⁰ Wzmiankę o duszpasterzu kolejarzy o. Czesławie Grabowski OMI spotykamy w roku 1989. Zob. Tamże, s. 86, 97, 106, 114; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 185.

¹²¹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 97, 113, 128, 155, 177; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 185.

¹²² Zapoczątkowano je w 1990 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 92, 111.

również klub kulturalnego kibica, który daje się zauważyć na meczach „Jezioraka”, szczególnie w 1992 roku w czasie meczu Polska – Łotwa¹²³. Oblaci iławscy włączyli się także aktywnie w organizowany w 1993 roku przez ks. abp Edmunda Piszczaka Turniej Piłkarski o Puchar Arcybiskupa, organizując pracę komitetu iławskiego¹²⁴.

Ważnym wydarzeniem było zapewne powstanie pod koniec lat dziewięćdziesiątych, wielkim wysiłkiem młodzieży z Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, kawiarenki parafialnej, gdzie można organizować spotkania poszczególnych grup przy herbacie i ciście¹²⁵. Ważnym elementem było również zorganizowane pierwszy raz w 1997 roku „Misterium Paschalne”¹²⁶. Elementy misterium wykorzystane zostały także w 1998 i 1999 roku w wielkopiątkowej drodze krzyżowej ulicami miasta, w czasie której aktorzy odgrywali niektóre sceny, na skarpie przy kościele przedstawiając scenę ukrzyżowania¹²⁷.

Duszpasterstwo objęło też z czasem osoby uzależnione, stowarzyszone w ruchu „Anonimowych Alkoholików”¹²⁸,

narkomanów¹²⁹, neokatechumenat¹³⁰, duszpasterstwo niepełnosprawnych¹³¹ – szczególnie niewidomych¹³², Odnowę w Duchu świętym oraz działalność parafialnego zespołu charytatywnego, którego szczególną formą działalności od roku 1990 jest fundowanie obiadów dla dzieci w szkołach i odzieży dla ubogich rodzin¹³³. Od 2000 roku dochodzi do tego opieka duszpasterska w Domu Pomocy Społecznej, który znajduje się na terenie parafii¹³⁴.

Z powodzeniem została przyjęta inicjatywa duszpasterstwa rodzin, które zawsze było bardzo ważne w działaniach duszpasterskich, a szczególnie w promowaniu poradni rodzinnej, prowadzonej przez odpowiednio przygotowaną osobę¹³⁵. Dokonywało i dokonuje się ono poprzez Wspólnotę „Umiłowany i Umiłowana”, której założycielem jest o. Kazimierz Lubowski OMI z Wrocławia¹³⁶. Wspólnota powoli, ale sukcesywnie rozwija się na iławskim gruncie.

Wspaniałą inicjatywą były także spotkania rodzin obłackich¹³⁷ oraz mecze księży z reprezentantami klubu sportowego albo miasta, z których dochód przeznaczano na cele charytatywne¹³⁸.

¹²³ Zob. Tamże, s. 112, 114

¹²⁴ Wygrały drużyny z Iławy. Zob. Tamże, s. 121, 123

¹²⁵ Zob. Tamże, s. 216, 231; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Józefa Wysockiego w dnia 6.09.1997, s. 1; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 196.

¹²⁶ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 217-218, 236; Siok Marian OMI, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży zaprasza na Misterium Paschalne, W; Czerwony Kościół 1/13, s. 6. Wcześniej pasja wystawiana była przez artystów spoza Iławy. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 32.

¹²⁷ Zob. Tamże, s. 238; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 14.

¹²⁸ Bractwo trzeźwościowe im. Św. Maksymiliana Kolbego zostało założone już w początkach 1985 roku, a jego animatorem został p. Zygmunt Maciniak. Bractwo to uległo przekształceniu w ruch Anonimowych Alkoholików w 1986 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 61, 62, 69. Inne źródło podaje, że ruch trzeźwościowy dynamicznie zaczął działać w Iławie od 1986 roku. Zob. Zapraszamy do Ruchu Trzeźwościowego, W; Czerwony Kościół 1/13, s. 7; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej

przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 31.05-1.06.1986, s. 2.

¹²⁹ Zaczął zajmować się nimi o. Aleksander Doniec OMI w 1984 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 60.

¹³⁰ Powstał 11 listopada 1992 roku. Zob. Tamże, s. 113-114, 116-116.

¹³¹ Zob. Tamże, s. 97.

¹³² Najpierw dojeżdżał referent d.s. niewidomych w Kurii w Olszynie, później przejeżdżał je oblaci. Zob. Tamże, s. 89, 102, 115.

¹³³ Zob. Tamże, s. 88, 93, 110, 111, 122, 125-126, 135-136.

¹³⁴ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 210.

¹³⁵ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 11-12.09.1976, s. 3.

¹³⁶ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 187; C.K., Wspólnota Rodzin Katolickich „Umiłowany i Umiłowana”, W; Czerwony Kościół 1/20, s. 6.

¹³⁷ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 217, 231. Por. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w

Oblaci nie zapomnieli także o wykorzystaniu mediów. Gdy stało się to możliwe pozytywnie odpowiedzieli na propozycję wieczornej transmisji Mszy świętej niedzielnej na falach Radia „Iława”. Z różnych okazji obecność oblacka zaznacza się także w radiu „Iława” i „WAMA-Iława”¹³⁹.

Jako zakonnicy poświęceni Niepokalanej Dziewicy Maryi, oblaci szerzyli w kościele p.w. Przemienienia Pańskiego nabożeństwo maryjne¹⁴⁰. Widocznym wyrazem tego było sprowadzenie w 1984 roku figury Matki Bożej Fatimskiej, zakupionej przez p. Katarzynę Paps w Fatimie i poświęconej przez ks. bp. Jana Obląka z Olsztyna 13 października 1984 roku, koronowanej w 1999 roku koronami biskupimi. Wraz z nią rozpoczął się sukcesywny rozwój nabożeństwa fatimskiego, które z czasem przerodziło się w dzień fatimski ze specjalnym kazaniem¹⁴¹. Od koronacji w 1999 roku figura ta znajduje się w głównym ołtarzu kościoła, gdzie została przeniesiona z poprzedniego miejsca z boku

kościoła i umieszczona w specjalnej wnęcie, zasłanianej obrazem¹⁴². Równie uroczyste przeprowadzone zostało pod kontem kultu maryjnego nawiedzenie obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w 1960¹⁴³ i 1986 roku¹⁴⁴, a w 1996 roku w podobnej atmosferze miała miejsce peregrynacja kopii Matki Bożej Fatimskiej¹⁴⁵. Natomiast w roku 1980 parafię nawiedziły relikwie św. Wojciecha, do czego skrupulatnie się przygotowywano. Podobne nawiedzenie miało miejsce także w 1995 roku¹⁴⁶.

Także ważne wydarzenia, związane ze Zgromadzeniem Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej jak: nowe Konstytucje i Reguły¹⁴⁷, 350 lecie pobytu Obrazu Matki Bożej w Kodniu¹⁴⁸, uroczystość beatyfikacyjna (1975)¹⁴⁹ i kanonizacyjna św. Eugeniusza (1995)¹⁵⁰, uroczystości dziękczynne za kanonizację św. Eugeniusza

¹⁴² Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 17.

¹⁴³ Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 15-16.

¹⁴⁴ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 64, 65, 70-71; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 159.

¹⁴⁵ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 196-201; Madonna z Fatimy w Iławie, W: Czerwony Kościół 4/6, s. 3. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 106, 107.

¹⁴⁶ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 29, 30, 176-177.

¹⁴⁷ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 150.

¹⁴⁸ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 36-37; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 129.

¹⁴⁹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 13, 14.

¹⁵⁰ Zob. Tamże, s. 181; Misjonarze Oblaci M. N. Z. „Czerwonego Kościoła”, Radość i duma, W: Czerwony Kościół 1/1, s. 1-2; Po kanonizacji – relacje uczestników, Święty Biskup Eugeniusz de Mazenod (1782-1861), Modlitwa na Rok Mazenodowski, W: Czerwony Kościół 1/2, s. 1-3; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 183-184.

Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Wojciecha Ziembę w dniach 5-7.04.1991, s. 2.

¹³⁸ Pierwszy był przeznaczony na dofinansowanie budowy kościoła św. Brata Alberta i grali w nim m.in. klerycy z Obry. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 89, 136-137, 145.

¹³⁹ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 188.

¹⁴⁰ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 3.

¹⁴¹ Przygotowanie do wniesienia figury do kościoła oraz jej poświęcenia prowadził o. Henryk Tomys OMI. Od wtedy można mówić też o zainicjowaniu nabożeństw fatimskich każdego 13 dnia miesiąca. Zob. Tamże, s. 59, 132, 137. Triduum przygotowujące do koronacji figury przeprowadził o. Tadeusz Hajduk OMI. Uroczystości w miejskim amfiteatrze oraz kościele parafialnym odbyły się 12 maja 1999 roku z udziałem ks. bp. dr. Andrzeja Śliwińskiego. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 14, 16, 17, 19-24, 25, 27, 29; M.S., Koronacja figury Matki Bożej Fatimskiej, W: Czerwony Kościół 3/26, s. 2; Czerwony Kościół 2/25, s. 1-2; Edward Ruszel OMI, Niesiołbecki Wiesław, Dzieje Kościoła gotyckiego w Iławie, Iława 2001, 27; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 151, 152.

w Obrze¹⁵¹, beatyfikacyjna o. Józefa Gerarda OMI w 1988 roku¹⁵² oraz o. Józefa Cebuli OMI w 1999 roku¹⁵³, również nie pozostały w parafii bez echa dwie wizytacje o. Generała¹⁵⁴. Sporadycznie w ramach akcji powołaniowych w Iławie odbywały się także święcenia diakonatu (*dk. Andrzej Madej OMI*)¹⁵⁵ i kapłaństwa (*o. Jarosław Szotkiewicz OMI*)¹⁵⁶. Odpowiednią oprawę zyskała także uroczystość XX lecia pontyfikatu Jana Pawła II w 1998 roku¹⁵⁷. W tym kontekście jednak smutną stała się historia niechęci do nadania Szkole Podstawowej nr 3 w Iławie imienia Jana Pawła II. Pomimo przeprowadzonego referendum wśród dzieci i rodziców, w którym bezkonkurencyjnie wygrał Papież, ze względu na opory rady pedagogicznej szkoły, przy cichym przyzwoleniu dyrektora p. Zenona Sendlewskiego i Burmistrza Miasta Adama Żylińskiego, pomysł ten nie został zrealizowany¹⁵⁸. Dlaczego? Okazało się to nieco później, gdy szkole nadano imię Polskich Olimpijczyków w 2001 roku, nie respektując woli rodziców i uczniów.

Ważnym rysem duszpasterstwa parafialnego w Iławie było wielkie nasilenie akcentów misyjnych w postaci licznych wizyt misjonarzy¹⁵⁹, głoszących kazania i zbierających ofiary na misje, obecność biskupa misyjnego z Kamerunu ks. bp Pasquier¹⁶⁰; czy

wreszcie uroczystość posłania misjonarzy w kościele p.w. Przemienienia Pańskiego pod koniec lat osiemdziesiątych i latach dziewięćdziesiątych¹⁶¹. Warto także podkreślić, że w kościele odbywały się koncerty zespołów misyjnych, projekcje filmów o teżej tematyce¹⁶².

W latach osiemdziesiątych salki parafialne dawały schronienie także tzw. opozycji. Odbywały się tam m.in. spotkania grup związkowych, a zwłaszcza NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych oraz spotkania przed wyborami do parlamentu w 1989 roku¹⁶³. W naszym kościele odbywały się także liczne uroczystości patriotyczne: 10 rocznica tragicznych wydarzeń grudnia 1970, w czasie której poświęcono krzyże do lokali „Solidarności”¹⁶⁴; liczne Msze święte po zamachu na Ojca świętego i w intencji ks. kard. Prymasa Stefana Wyszyńskiego zamawiane przez związek¹⁶⁵, Msza odprawiana na terenie zakładów drobiarskich w 61 rocznicę urodzin Jana Pawła II¹⁶⁶, Msza święta za zamordowanego ks. Jerzego Popiełuszkę z odczytaniem kazania pogrzebowego wygłoszonego przez Prymasa Polski oraz zapaleniem zniczy pod krzyżem misyjnym¹⁶⁷. Po przemianach 1989 roku można wyróżnić: ponowne poświęcenie sztandaru „Solidarności”, który został podeptany w stanie wojennym przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa¹⁶⁸, Msze święte w intencji pomordowanych w Katyniu¹⁶⁹, z okazji 10 rocznicy powstania „Solidarności”¹⁷⁰, Msze święte zamawiane przez

¹⁵¹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 206.

¹⁵² Zob. Tamże, s. 80; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 163.

¹⁵³ Zob. Tamże, s. 24; Lubowicki Kazimierz OMI, Ku beatyfikacji Sługi Bożego Józefa Cebuli OMI, W: Czerwony Kościół 1/24, s. 6.

¹⁵⁴ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 71, 190-193.

¹⁵⁵ Zob. Tamże, s. 14.

¹⁵⁶ Zob. Tamże, s. 110.

¹⁵⁷ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 4-5.

¹⁵⁸ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 246; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 6.

¹⁵⁹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 4, 6, 9, 12, 16, 17, 24, 48, 49, 54-55, 69, 91, 111, 117, 124, 153.

¹⁶⁰ Zob. Tamże, s. 25; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 112.

¹⁶¹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 76, 83, 107, 112, 176; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 164.

¹⁶² Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 18, 26, 38, 48.

¹⁶³ Zob. Tamże, s. 84; Hajduk Tadeusz OMI, Iławę wspominam serdecznie, W: Czerwony Kościół 5/7, s. 2.

¹⁶⁴ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 30.

¹⁶⁵ Zob. Tamże, s. 34.

¹⁶⁶ Zob. Tamże.

¹⁶⁷ Zob. Tamże, s. 60.

¹⁶⁸ Zob. Tamże, s. 86.

¹⁶⁹ Zob. Tamże, s. 89.

¹⁷⁰ Zob. Tamże, s. 95.

kolejarską „Solidarność”¹⁷¹, a także uroczystości związane z Sybirakami¹⁷² i rocznicą śmierci ks. Jerzego Popiełuszki¹⁷³. Od 1989 roku tradycją stały się Msze święte za Ojczyznę w Święto Odzyskania Niepodległości 11 listopada z udziałem pocztów sztandarowych, delegacji i władz miejskich¹⁷⁴.

Ważną inicjatywą, która była odpowiedzią na wołanie Soboru Watykańskiego II, stały się spotkania ekumeniczne w „Czerwonym Kościele”, zarówno okazjonalne – związane z uroczystościami, odpustami, wrześniowymi nabożeństwami ekumenicznymi mniejszości niemieckiej, jak i tymi, które związane są z Tygodniem Modlitw o jedność Chrześcijan¹⁷⁵.

Od samego początku działalności Oblaci objęli swoją opieką młodzież, którą uczyli w ramach katechizacji. Obejmowała ona Zespół Szkół Zawodowych (*obecnie Zespole Szkół im. Konstytucji 3. Maja*) oraz ławskim Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego oraz szkołę podstawową nr 3¹⁷⁶. Później doszły jeszcze szkoły we wsiach należących do parafii. Jednakże wobec braku personelu Liceum Ogólnokształcące zostało przekazane w 1998 roku księżom diecezjalnym¹⁷⁷. W latach dziewięćdziesiątych w ramach formacji rodziców, nauczycieli i wychowawców opieką

duszpasterską było objętych ok. 150 nauczycieli¹⁷⁸. Formacja ta obejmowała różnego rodzaju wykłady dla inteligencji¹⁷⁹.

Przez pewien czas w latach dziewięćdziesiątych, kiedy nie mieli własnej świątyni z „Czerwonego Kościoła” korzystali grekokatolicy, odprawiając w niedzielne popołudnie nabożeństwa¹⁸⁰.

W 1995 roku zaczęto wydawać gazetkę parafialną p.t. „Czerwony Kościół” w nakładzie 1000 egzemplarzy. Do dnia dzisiejszego ukazały się 33 numery. Tą inicjatywą zajął się o. Jan Jarosz OMI¹⁸¹.

Jedną z form działalności były nie tylko rekolekcje w Adwencie, Wielkim Poście¹⁸² i triduum przed odpustem parafialnym, ale także Misje święte, które odbywały się w latach: 1947, 1967, 1974, 1985, 1999¹⁸³.

¹⁷¹ Zob. Tamże.

¹⁷² Zob. Tamże, s. 96, 105, 112; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 3.

¹⁷³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 97, 113.

¹⁷⁴ Zob. Tamże, s. 86, 97, 105, 113, 128-129, 156, 179, 180, 210, 230; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999, rkps, s. 6.

¹⁷⁵ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 189; Cebulska B., Spotkaliśmy się w duchu ekumenizmu, W: Czerwony Kościół 3/5, s. 7.

¹⁷⁶ Zob. Kronika Ławska. Kronika parafialna w Ławie 1945-1977, rkps, s. 18; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 4. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Ławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 102.

¹⁷⁷ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 246

¹⁷⁸ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Ławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Wojciecha Ziembę w dniach 5-7.04.1991, s. 2.

¹⁷⁹ Pierwszym wykładem wzmiankowanym w kronice był wykład o. Józefa Kowalika OMI. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 136.

¹⁸⁰ Sprawę poprzez ks. bp. Edmunda Piszczę załatwiał bp grekokatolicki ks. bp Jan Martyniak, który osobiście ustalał szczegóły z proboszczem w 1990 roku. Zob. Tamże, s. 88, 91; Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Ławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Wojciecha Ziembę w dniach 5-7.04.1991, s. 2.

¹⁸¹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 187.

¹⁸² Pierwszą wzmiankę pisaną o rekolekcjach wielkopostnych w obłackim kościele znajdujemy w zapiskach ks. Zygmunta Genei pod rokiem 1961. Głosił je o. Emil Dybek OMI z Grotnik pod Łodzią, określany jako jeden z najzdolniejszych misjonarzy obłackich i często zapraszany do Ławy. Zob. Kronika Ławska. Kronika parafialna w Ławie 1945-1977, rkps, s. 28, 35, 41.

¹⁸³ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 10, 64. W czasie przeniesienia i wyprostowania krzyża misyjnego zanotowano, że tabliczka na nim umieszczona zawierała daty: 21-29.06.1947, 24.04-7.05.1967, 24.11-1.12.1974. Nowy krzyż misyjny ustawiono w 1996 roku. Zob. Tamże, s. 35, 210. Por. Kronika Ławska. Kronika parafialna w Ławie 1945-1977, rkps, s. 55-56.

1.6. Oblaci, którzy pracowali w Iławie

Rektorami kościoła byli: o. Mieczysław Niepiekło OMI – 1948-1952 („*Biały Kościół*”); o. Alfons Ptak OMI (zm. 1987) – 1952-1957 (59?); o. Władysław Łuczak OMI (zm. 1972) – 1957 (59?)-1963; o. Mikołaj Hentrich OMI (zm. 1987) – 1963-1966; o. Władysław Sypniewski OMI (zm. 1989) – 1966-1972; o. Bruno Wielki OMI – 1972-1975¹⁸⁴.

¹⁸⁴ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 3. Według ustnej relacji o. Kazimierza Czarneckiego OMI z dnia 16 marca 1997 roku kolejność podana jest nieco inna, nie zgadzają się także daty przy poszczególnych nazwiskach. Por. Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998, s. 77. Dane te są bardziej prawdopodobne niż wersja personelu elektronicznego OMI, gdyż w 1960 roku, kiedy odbywały się uroczystości prymicyjne o. Józefa Przybyckiego OMI ks. Zygmunt Geneja zanotował w kronice, że kazanie wygłosił o. Alfons Ptak OMI, były rektor kościoła oblatów w Iławie. Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 17. Potwierdza to także monografia dekanatu grodzkiego, gdzie pod 25.11.1958 roku jest zanotowane, że o. Alfons Ptak OMI został oddelegowany do pracy w samodzielnym ośrodku duszpasterskim przy parafii św. Jadwigi w Milanówku. Zatem data pierwsza, czyli rok 1957 jest bardziej wiarygodna, niż dane mówiące o roku 1959, choć nie jest wykluczone, że rektorem kościoła o. Alfons Ptak OMI był do roku 1958. Byłoby to też bardziej zgodne z nominacjami na określone kadencje przełożonych domu. Zob. Kalwarczyk Grzegorz, Dekanat grodzki w archidiecezji warszawskiej, Warszawa 2001, s. 58-64. Późniejsze daty pobytu w Iławie i superioratu poszczególnych ojców oparłem zatem na najstarszym źródle, a mianowicie kronice parafialnej, w której w 1980 roku o. Czesław Stachurski OMI odtworzył historię od 1972 roku. Tam m.in. też znajduje się przy okazji wyjazdu ojców na pogrzeb wzmianka, że o. Władysław Łuczak OMI był superiorem i proboszczem w latach 1957-1963, choć relacja o. Kazimierza Czarneckiego OMI z 1997 roku podaje inną kolejność. Zresztą ks. Zygmunt Geneja w kronice parafialnej w roku 1962 podaje, że z prośbą o pomoc zwrócił się do rektora kościoła oblackiego o. Władysława Łuczaka OMI. Zob. Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977, rkps, s. 34. Drugim argumentem jest to, że o. Władysław Sypniewski OMI został mianowany pierwszym rektorem kościoła, co byłoby niemożliwe, jeśli przyjąć relacje o. Kazimierza Czarneckiego OMI z 1997. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 3. Por. Tamże, s. 2. Dodatkowo Księga Rady Domowej podaje, że w 1963 roku, kiedy został utworzony dom zakonny superiorem został o. Mikołaj Hentrich. OMI. Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga

Proboszczami byli: o. Bruno Wielki OMI – 1975-1978; o. Czesław Stachurski OMI – 1978-1983; o. Tadeusz Hajduk OMI – 1983-1990; o. Piotr Sadownik OMI – 1990-1993; o. Kazimierz Czarnecki OMI (zm. 1998) – 1993-1996; o. Jan Jarosz OMI – 1996-1999.

Superiorami byli: o. Mieczysław Niepiekło OMI – 1948-1950 („*Biały Kościół*”); o. Stanisław Rogala OMI (zm. 1978) – 1950-1951 („*Biały Kościół*”); o. Jan Jastrzębski OMI (zm. 1990) – 1951-1952 („*Biały Kościół*”); o. Alfons Ptak OMI (zm. 1987) – 1952-1957 (59?); o. Władysław Łuczak OMI (zm. 1972) – 1957 (59?)-1963; o. Mikołaj Hentrich OMI (zm. 1987) – 1963-1966; o. Władysław Sypniewski OMI (zm. 1989) – 1966-1972; o. Bruno Wielki OMI – 1972-1978; o. Czesław Stachurski OMI – 1978-1983; o. Tadeusz Hajduk OMI – 1983-1989; o. Jan Wrodarczyk OMI – 1989-1991; o. Piotr Sadownik OMI – 1991-1993; o. Kazimierz Czarnecki OMI (zm. 1998) – 1993-1996; o. Jan Jarosz OMI – 1996-1999¹⁸⁵.

Ekonomami byli: o. Sylwester Górzyński OMI – 1950-1955; o. Jerzy Jagła OMI (zm. 1987) – 1963-1964; o. Antoni Łaciak OMI – 1965-1966; o. Kazimierz Czarnecki OMI (zm. 1998) – 1965-1968; o. Bruno Wielki OMI – 1972-1978; o. Antoni Halman OMI – 1978-1983; o. Ludwik Stryczek OMI – 1986-1987; o. Andrzej Urbanek OMI – 1987-1988; o. Czesław Pantoł OMI – 1988-1992; o. Krzysztof Kopeć OMI – 1992-1994; o. Kazimierz Czarnecki OMI (zm. 1998) – 1994-1998; o. Jan Jarosz OMI – 1998-1999; o. Władysław Hirszt OMI – 1999-2000.

Wikariuszami byli: o. Kazimierz Szczepaniak OMI (zm. 1999) – 1975-1978; o. Czesław Stachurski OMI – 1975-1978; o. Zdzisław Popowicz OMI – 1976-1983; o. Antoni Ludwiczak OMI – 1978-1980; o. Antoni Halman OMI – 1978-1983; o. Zygmunt Fedorczyk OMI – 1980-1983; o. Maksymilian Wendelberger OMI – 1983-1986; o. Józef Niesporek OMI – 1982-1986

Rady Domowej 1963-..., s. 3, 5, 7, 9, 37, 39, 79, 81. Ważnym faktem był także zwyczaj ustanawiania przełożonych przeważnie na 3. letnią kadencję lub dwie po 3 lata. Pozostałe dane odnośnie personelu w Iławie pochodzą z elektronicznego personelu OMI, choć niektóre daty pobytu poszczególnych oblatów w Iławie budzą także wątpliwości.

¹⁸⁵ Od 1963 roku na podstawie Księgi Rady Domowej.

o. Aleksander Doniec OMI – 1982-1987; o. Tadeusz Szatkowski OMI – 1983-1984; o. Mieczysław Hałaszkowski OMI – 1984-1985; o. Marian Puchała OMI – 1984-1985; o. Sławomir Trzasko OMI – 1985-1986; o. Czesław Grabowski OMI – 1985-1993; o. Wojciech Kowal OMI – 1986-1987; o. Ludwik Stryczek OMI – 1986-1987; o. Grzegorz Górski OMI – 1986-1988; o. Andrzej Urbanek OMI – 1986-1988; o. Andrzej Serwaczak OMI – 1987-1989; o. Mariusz Napieralski OMI – 1988-1989; o. Włodzimierz Jamrocha OMI – czasowo w 1989; o. Czesław Pantoł OMI – 1988-1992; o. Marek Mularczyk OMI – 1989-1991; o. Krzysztof Kopeć OMI – 1990-1994; o. Henryk Kamiński OMI – 1992-1993; o. Jarosław Szotkiewicz OMI – 1992-1993; o. Mariusz Legieżyński OMI – 1993-1997; o. Andrzej Noga OMI – 1993-1996; o. Marek Skiba OMI – 1993-1994; o. Stanisław Dudek OMI – 1994-1996; o. Mirosław Olszewski OMI – 1994-1995; o. Waldemar Janecki OMI – 1994-1996; o. Jan Jarosz OMI – 1995-1996; o. Wiesław Przyjemski OMI – 1996-1999; o. Marek Słociński OMI – 1996-1997; o. Marian Siok OMI – 1996-1998; o. Zdzisław Sitek OMI – 1998-1999; o. Wojciech Ruszniański OMI – 1999-2000; o. Krzysztof Klim OMI – 1999-2001.

Misjonarzami ludowymi byli: o. Józef Gołębek OMI (zm. 1952) – 1950-1951 („*Biały Kościół*”); o. Jan Jastrzębski OMI (zm. 1990) – 1951-1952 („*Biały Kościół*”); o. Aleksy Witek OMI (zm. 1971) – 1951-1952 („*Biały Kościół*”); o. Henryk Gocyła OMI (zm. 1956) – 1955-1956; o. Tadeusz Krzemiński OMI – 1957-1959; o. Władysław Łuczak OMI (zm. 1972) – 1957-1963; o. Alfons Ptak OMI (zm. 1987) – 1958; o. Edmund Duch OMI (zm. 1978) – 1959-1963; o. Stanisław Cyganiak OMI – 1960-1963; o. Henryk Stempel OMI – 1961-1964; o. Emil Dybek OMI (zm. 1991) – 1963-1968; o. Marek Czyżycki OMI – 1964-1966; o. Aleksy Witek OMI (zm. 1971) – 1965-1966; o. Antonii Boczar OMI – 1966; o. Emil Głombica OMI – 1966-1972; o. Maksymilian Sowieja OMI – 1968-1969; o. Edmund Duch OMI (zm. 1978) – 1968-1974; o. Jan Kasprzyk (zm. 1983) – 1966-1973; o. Józef Maksymiuk OMI – 1979-1981; o. Eugeniusz

Laskowski OMI – 1981-1994; o. Jan Wrodarczyk OMI – 1989-1991; o. Krzysztof Kopeć OMI – 1994-1996¹⁸⁶.

Pełnili funkcje pomocy duszpasterskiej: o. Piotr Pogorzelski OMI – 1947-1951 („*Biały Kościół*”); o. Kazimierz Szczepaniak OMI (zm. 1999) – 1954; o. Alojzy Lesz – 1957; o. Franciszek Ścibek OMI (zm. 1987) – 1960-1962; o. Ptaszek Mieczysław OMI (zm. 2001) – 1961; o. Tadeusz Czaja OMI – 1962-1963; o. Kazimierz Czarnecki OMI (zm. 1998) – 1963-1964; o. Ochman Jerzy OMI – 1964-1965; o. Michał Rybczyński OMI – 1964-1965; o. Marian Więckowski OMI – 1967-1968; o. Władysław Świdorski OMI (zm. 1999) – 1968-1969; o. Antoni Kurek OMI – 1969; o. Jerzy Sikorski OMI – 1969-1970; o. Walenty Miklaszewski OMI – 1969-1971; o. Emanuel Pawlik OMI – 1971-1975; o. Jan Wrodarczyk OMI – 1972-1974; o. Adam Rolek OMI – 1974-1975; o. Franciszek Śmigielski OMI (zm. 1990) – 1975-1978; o. Mieczysław Niepiekło OMI – 1977-... (emeryt); o. Kazimierz Tyberski OMI – 1996-... (kapelan więzienny); o. Władysław Hirszt OMI – 2000-2001 (emeryt).

Bracia zakonnici: br. Ludwik Wójcik OMI (zm. 1974) – 1950 („*Biały Kościół*”); br. Władysław Ciesielski OMI – 1951 („*Biały Kościół*”); br. Ludwik Ilski (zm. 1962) – 1951 („*Biały Kościół*”); br. Tomasz Szóstak (zm. 1985) – 1951 („*Biały Kościół*”); br. Aleksander Wolko OMI – 1951 („*Biały Kościół*”); br. Jerzy Roszak OMI – 1952; br. Ignacy Kowalczyk OMI (zm. 1991) – 1953-1957; br. Kazimierz Obrocki OMI (zm. 1983) – 1957-1958; br. Ignacy Kowalczyk OMI (zm. 1991) – 1961-1975 i 1979-1982; br. Daniel Kloch OMI – 1986-1991; br. Czesław Dolata OMI (zm. 1992) – 1992.

Praktykę duszpasterską na przestrzeni tych lat odbywali: kleryk/diakon Andrzej Madej OMI – 1975-1976; kleryk/diakon Sławomir Trzasko OMI – 1985-1986; kleryk Przemysław Majchrzak – 1989; kleryk/diakon Dariusz Nieora OMI – 1990-1991; kleryk/diakon Jarosław Szotkiewicz OMI – 1991-1992; kleryk Adam

¹⁸⁶ Większość dat na podstawie personelu elektronicznego OMI. Dokonano jednak niezbędnych korekt w oparciu o kronikę parafialną. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 20.

Brożyna (zm. 1994) – 1991-1993; kleryk/diakon Dariusz Buczek OMI – 1997-2000; diakon Adam Grabiec OMI – 2000-2001¹⁸⁷.

2. Jak jest?

Niestety po przemianach w 1989 roku – jak na terenie całej Polski – liczba parafian, którzy nie są związani z Kościołem jest coraz większa i stale rośnie, a frekwencja uczestnictwa na Mszach świętych niedzielnych stanowi ok. 30%. I w tym wypadku nawet fakt, że w ciągu tych kilkudziesięciu lat młodzi ludzie, którzy zamieszkiwali parafię zestarzelili się (*średnia wieku jest bardzo wysoka*) nie stanowi wytłumaczenia.

2.1. Parafia w liczbach...

Obecnie (*stan po kolędzie 2001/2002*) parafia liczy 5888 parafian. Według obliczeń wynika, że w parafii jest ok. 1871 rodzin. Małżeństw niesakramentalnych z przeszkodami lub bez jest 82. Rodzin niepełnych natomiast 75.

Z 1871 rodzin ok. 275 rodzin nie przyjmuje kolędy. Wśród osób mieszkających na terenie parafii jest 5 rodzin Greckokatolickich oraz 11 innych wyznań.

W niedzielnej Mszy świętej uczestniczy ok. 1700 do 2000 wiernych. W roku 2001 były: 42 chrzty; 69 dzieci przystąpiło do I Komunii świętej; ślub zawarły 36 pary (*29 ślub konkordatowy i 7 niekonkordatowy*); pogrzebów było 50. W 2002 roku 115 osób było bierzmowanych.

W roku 2001 wykonano I część remontu dachu kościoła, a w roku 2002 trwały prace przy dalszym remoncie dachu kościoła, które obecnie zostały zakończone. W najbliższym czasie planowane jest wstawienie witraży w dwóch oknach kościoła z jednoczesnym wymienieniem tychże okien na nowe. Stale wykonywane są też prace wykończeniowe przy bocznych ołtarzach. Większość z tych prac dokonywana jest dzięki wielkiej życzliwości władz miejskich,

środkom z Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz ofiarności parafian.

2.2. Praca duszpasterska...

Wyznacznikiem żywotności parafii jest zawsze praca duszpasterska animowana przez cały zespół duszpasterzy. A praca ta przekłada się na rozmaite inicjatywy parafialne i pozaparafialne, a także działalność poszczególnych grup, działających w ramach parafii. Inicjatyw tych jest coraz więcej.

2.2.1. Duszpasterze

Obecnie zespół duszpasterzy stanowi 5 ojców i diakon na stażu pastoralnym. Są to: o. Edward Ruszel OMI – proboszcz i przełożony domu (*od 1999*), ekonom (*od 2000*); o. Jan Wrodarczyk OMI – I radny, pomoc duszpasterska i emeryt (*od 2001*); o. Kazimierz Tyberski OMI – I radny i kapelan więzienny (*od 1995*); o. Robert Wawrzeniecki OMI – wikariusz (*od 2000 – od 1.07.2002 przechodzi do Kodnia*); o. Adam Grabiec OMI – wikariusz (*od 2001*), a wcześniej na stażu pastoralnym (*2000-2001*); o. Mieczysław Niepiekło OMI – senior, mieszkający w Lubawie (*w grudniu 2001 roku obchodził jubileusz 60. lecia kapłaństwa*) oraz dk. Bartosz Madejski OMI – staż pastoralny (*od 2001 – od 22.06.2002 pozostaje w Iławie w charakterze wikariusza*).

Z Oblatami współpracują także Siostry Służebniczki, które zajmują się przede wszystkim kuchnią i domem, a jedna z sióstr katechizuje w szkole podstawowej.

2.2.2. Remonty i inwestycje

Nadal prowadzone są w kościele prace renowacyjne, mające na celu upiększenie świątyni. Najpilniejszym zadaniem było zakończenie kompleksowego remontu dachu kościoła, który rozpoczął się w 2001 roku. Podzielony został na dwie części: wrzesień-listopad 2001 – wymiana zniszczonych elementów konstrukcji dachowej i położenie nowej dachówki na prezbiterium i wieży oraz zamontowanie nowego orynnowania; luty-maj – wymiana elementów konstrukcji dachowej i położenie nowej dachówki nad

¹⁸⁷ Większość danych pochodzi z elektronicznego personelu OMI, ale zostały uzupełnione danymi z kroniki parafialnej. Zob. Tamże, s. 12, 68, 86; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 171.

nawą główną oraz zamontowania nowych rynien. Wymieniono na wieży mocno wysłużoną chorągiewkę do wskazywania kierunku wiatru z renowacji z 1899 roku i zastąpiono nową z napisem „Ren 2001”. Obecnie po konserwacji stara chorągiewka wisi w przedsionku kościoła. Nad całością prac remontowych, oprócz inspektora nadzoru budowlanego p. Zygmunta Marciniaka i firmy remontowej z Malborka, czuwał autor projektu remontowego p. inż. Antoni Kapuściński z Gdańska. Większa część środków na ten kosztowny remont pochodzi z Urzędu Miasta i Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.¹⁸⁸ Odebranie prac nastąpiło 28 maja 2002 roku z udziałem: Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z Olsztyna Jacka Wysockiego, historyka sztuki dr. Aleksandra Piwka z Gdańska, projektanta Antoniego Kapuścińskiego z Gdańska, przedstawicieli władz miejskich, inspektora nadzoru budowlanego Zygmunta Marciniaka, wykonawcy – firmy konserwacji zabytków z Malborka oraz inwestora. Remont przyjęto, choć Wojewódzki Konserwator Zabytków z Olsztyna nie był zadowolony z jakości prac konserwatorskich, choć potwierdził, że zostały wykonane zgodnie ze sztuką budowlaną¹⁸⁹.

W tym samym czasie, z okazji zbliżającego się jubileuszu, z wielką pomocą p. Zbigniewa Kowalewskiego zostały odnowione dwa żyrandole z poprzedniego wyposażenia kościoła. Jeden z nich został powieszony w prezbiterium, natomiast drugi – nie całkowicie kompletny w zakrystii kościelnej. Szczególnie ten drugi prezentuje się okazale na tele gotyckiego sklepienia zakrystii. Do ich stylu zostały dostosowanych 12 kinkietów bocznych, a w związku z planowaną rekonsekracją kościoła, po trwających w ostatnich latach remontach, pod kinkietami zamontowano 12 zacheuszków.

W dalszych planach remontowych są m.in. wymiana nawierzchni przed kościołem na kostkę granitową i zagospodarowanie terenu; zaadoptowanie pomieszczeń w wieży na

muzeum historyczno-misyjne, a może nawet usytuowanie w wieży kościoła punktu widokowego miasta, a także budowa prospektu organowego z prawdziwego zdarzenia¹⁹⁰.

2.2.3. Działalność parafialna

Obejmuje przede wszystkim zwykłą działalność parafialną: Msze święte, głoszenie kazań, udzielanie sakramentów, katechizację w Zespole Szkół im. Konstytucji 3. Maja w Iławie, opieka nad grupami parafialnymi, indywidualne spotkania, itp.

Na tym jednak posługa duszpasterzy się nie kończy. W ramach działalności zapraszane są zespoły muzyczne, piosenkarze i piosenkarki, misjonarze oraz inni ciekawy ludzie, np. w ostatnim czasie ks. bp Zbigniew Kraszewski z Warszawy¹⁹¹. W salkach parafialnych, oprócz funkcjonowania grup parafialnych, organizowane są co jakiś czas wykłady na określony temat w ramach wykładów Instytutu Edukacji Narodowej czy spotkań z ks. bp. Józefem Wysockim i inne wykłady o tematyce religijnej.

Młodzież parafialna wraz z jednym z ojców animuje w Radiu „Iława” cykliczną audycję „Chrześcijanin i świat”, gdzie poruszane są tematy związane z wiarą i jej przeżywaniem. Również na falach Radia „Iława” każdej niedzieli transmitowana jest Msza święta dla chorych. Do tego dochodzi jeszcze sprawowana w niedziele i święta Msza święta w Domu Pomocy Społecznej oraz odwiedziny tamtejszych chorych w pierwszy piątek miesiąca, podobnie jak pozostałych chorych parafii.

W parafii wychodzi biuletyn parafialny „Czerwony Kościół”¹⁹². Parafia posiada także własną stronę internetową (<http://www.przemienienie.omi.org.pl>), gdzie można znaleźć bieżące informacje na jej temat.

Działalność powołaniowa koordynowana jest przez domowego referenta powołaniowego, który współpracuje z obłackim

¹⁸⁸ Inwestycja została zakończona w maju 2002 roku. Zob. Ruszel Edward OMI, Remont dachu kościoła, W: Czerwony Kościół 1/30, s. 7. Odbiór inwestycji odbył się dnia 28 maja 2002 roku.

¹⁸⁹ Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Protokół odbioru remontu dachu.

¹⁹⁰ Zob. Edward Ruszel OMI, Niesiołowski Wiesław, Dzieje Kościoła gotyckiego w Iławie, Iława 2001, s. 27-28.

¹⁹¹ Wywiad z Księdzem Biskupem ukazał się w dwóch numerach gazetki parafialnej. Zob. Czerwony Kościół 1/32, s. 3 i 2/31, s. 6-7.

¹⁹² Do maja 2002 roku wyszły 33 numery gazetki.

sekretariatem powołań. Natomiast działalność misyjna leży przede wszystkim w gestii referenta misyjnego, animującego tę dziedzinę duszpasterstwa obłackiego.

W dalszym ciągu obłaci duszpasterzują w ławskim zakładzie karnym. Obecnie kapłanem jest o. Kazimierz Tyberski OMI (od 1996). Tam oprócz 3 niedzielnych Mszy świętych, przygotowania do sakramentów, w którym uczestniczą także osoby świeckie, i ich sprawowania, możliwy jest stały kontakt z kapłanem więziennym. Szczególną rolę odgrywa tu Grupa Oddziaływania Duszpasterskiego, składająca się ze skazanych oraz ludzi świeckich, którzy pomagają kapłanowi więziennemu. Duszpasterstwo ławskiego zakładu karnego posiada własną stronę internetową (<http://www.duszpwiezienne.il.omi.org.pl>), gdzie można prześledzić bogatą działalność duszpasterską.

W roku 2000, z okazji jubileuszu 25 lecia powstania parafii, jako wotum jubileuszowe, odbyła się Intronizacja Chrystusa Króla¹⁹³.

O. Robert Wawrzeniecki OMI czynnie zaangażował się także w pomoc w przygotowaniu od strony etyczno-moralnej programu ekologicznego dla Związku Gmin „Jeziorak”: „Czyste środowisko – czyste sumienie, czysty zysk”. W jego ramach zostały przygotowane pomoce dla katechetów w formie zbioru kilku konspektów katechez o tematyce ekologicznej i stosunku człowieka do środowiska. Będą one realizowane w szkołach regionu w roku szkolnym 2002/2003¹⁹⁴.

Ważnym wydarzeniem było także zorganizowanie w Ławie 19 maja 2002 roku II Światowego Zjazdu Sierot Polskich Wychowanków Syberyjskich Domów Dziecka z lat 1940-1946, w których uczestniczyli ks. abp Edmund Piszcz z Olsztyna i ks. bp Andrzej Śliwiński z Elbląga¹⁹⁵.

2.2.3. Grupy parafialne

Obecnie w parafii działają następujące wspólnoty i duszpasterstwa: Akcja Katolicka¹⁹⁶, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży¹⁹⁷, Wspólnota Ewangelizacyjna „Betania”¹⁹⁸, Matki i Ojcowie Różańcowi¹⁹⁹, Neokatechumenat, Odnowa w Duchu świętym „Maryja”²⁰⁰, schola parafialna, ministranci, młodzieżowy zespół muzyczny, Wspólnota Rodzin Katolickich „Umiłowany i Umiłowana”²⁰¹, Przyjaciele Misji Obłackich. Duszpasterstwem objęci są także: młodzież, przygotowująca się do bierzmowania, grupa Anonimowych Alkoholików „Ewa”, dzieci i młodzież z internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego.

W tych trudnych ekonomicznie czasach, gdy w Ławie jest bardzo duże bezrobocie, wiele pracy ma, założony w 1992 roku na nowo, zespół charytatywny „Caritas” (od tego czasu znajdują się formalne dokumenty, choć akcja charytatywna była prowadzona już wcześniej)²⁰². W roku 2001 objął swoją działalnością: pomoc żywnościowa dla 100 osób; zakup węgla, leków czy obuwia dla 15 osób; zbierano i rozdawano przez cały rok odzież – akcja ta objęła 700 osób; dla 34 osób zakupiono zeszyty i książki; dla 5 osób zakupiono środki czystości; poprzez różnego rodzaju zbiórki niesiono

¹⁹⁶ Powstała ona 19 października 1997 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 229-230; Wójcik Władysław, Akcja Katolicka w naszej parafii, W: Czerwony Kościół 6/18, s. 4-5; Burdyński Wiesław, Akcja Katolicka osobom samotnym i całej wspólnotie parafialnej, W: Czerwony Kościół 1/20, s. 6.

¹⁹⁷ Zob. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, W: Czerwony Kościół 4/6, s. 4; Paśko Arkadiusz, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy naszej parafii, W: Czerwony Kościół 8/10, s. 4.

¹⁹⁸ Zob. Karpińska Małgorzata, Przyjdź do Betanii spotkać się z Chrystusem, W: Czerwony Kościół 10/12, s. 3.

¹⁹⁹ Zob. Nehring Helena, Różaniec przemienia życie, W: Czerwony Kościół 1/20, s. 6.

²⁰⁰ Zob. „Maryja” w Grudzy, W: Czerwony Kościół 7/9, s. 4.

²⁰¹ Zob. C.K., Wspólnota Rodzin Katolickich „Umiłowany i Umiłowana”, W: Czerwony Kościół 1/20, s. 6; Karpiński C., Wspólnota Rodzin Katolickich „Umiłowany i Umiłowana”, W: Czerwony Kościół 1/32, s. 6.

²⁰² Zob. Cebulska Bożena, Z działalności Caritas parafialnej, W: Czerwony Kościół 2/4, s. 1, 4.

¹⁹³ Zob. Ruszel Edward OMI, Intronizacja Chrystusa Króla w Parafii Przemienienia Pańskiego w Ławie, W: Czerwony Kościół 2/28, s. 4-5.

¹⁹⁴ Zob. Internetowa Kronika Parafialna z roku 2002

(<http://www.przemienienie.omi.org.pl>).

¹⁹⁵ Zob. Tamże.

pomoc powodzianom, ofiarom trzęsienia ziemi w Indiach. Panie z „Caritas” współpracowały m.in. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, z pedagogami i wychowawcami klas szkół, znajdujących się na terenie parafii. Działalność charytatywna obejmuje: prowadzenie izby darów: odzież, obuwie, meble, sprzęt codziennego użytku; dyżury w każdą środę od 14.00 do 18.00; odwiedzanie najuboższych, przyjętych do ewidencji, 25 rodzin, objętych ciągłą opieką, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci szkolnych²⁰³.

3. Oblackie powołania z Ławy

O pracy Oblatów na terenie Ławy i okolic świadczą szczególnie miejscowe powołania do Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej. Do roku jubileuszu 50. lecia oblatów w „Czerwonym Kościele” jest ich 13, z czego większość pracuje obecnie na misjach. Dane te dotyczą jedynie terenu Ławy, bo gdyby jeszcze doliczyć powołania z okolicy, to liczba będzie zdumiewająca. Można śmiało powiedzieć, że placówka w Ławie stała się misyjna także i w tym aspekcie, że wielu pracujących tu ojców wyjechało na misje.

Z Ławy wywodzą się następujący oblaci: o. Józef Przybycki OMI (zm. 2000) – pracował we Francji²⁰⁴; o. Marek Okołowski OMI²⁰⁵, pracujący w Kamerunie; o. Tomasz Ewertowski OMI²⁰⁶, proboszcz w Grotnikach; o. Kazimierz Kościński OMI²⁰⁷, pracujący

w Kamerunie; o. Wojciech Kowalewski OMI²⁰⁸, pracujący jako rektor seminarium międzydiecezjalnego w Kamerunie; o. Marek Modrzewski OMI²⁰⁹, pracujący na Madagaskarze; o. Waldemar Meyka OMI²¹⁰, pracujący na Ukrainie; o. Piotr Wiśniewski OMI²¹¹, pracujący na Madagaskarze; o. Piotr Stawiarski OMI²¹², pracujący w Kamerunie; o. Tomasz Kościński OMI²¹³, pracujący w Turkmenistanie; o. Marek Swat OMI²¹⁴, pracujący jako wikary w Lublińcu, a wybierający się na misje do Pakistanu; o. Piotr Paśko OMI²¹⁵, pracujący jako wikary we Wrocławiu i wyjeżdżający wkrótce do Niemiec oraz kleryk Krzysztof Jurewicz OMI, który we wrześniu 2001 roku złożył śluby wieczyste i wkrótce przyjmie święcenia diakonatu²¹⁶. Natomiast w seminarium jest jeszcze kleryk Rafał Bytner OMI z Ławy i kleryk Jan Kozibski OMI z parafii w Ząbrowie, który jednak bardzo mocno w okresie nauki szkolnej związany był z oblackim kościołem. Trzeba doliczyć jeszcze, pochodzącego z naszej parafii o. Waldemara Obrębskiego²¹⁷, klaretyna, pracującego obecnie w Czechach.

²⁰³ Por. Burdyński Wiesław, Caritas parafii, W: Czerwony Kościół 2/33, s. 2.

²⁰⁴ Prymicje odbyły się w 1960 roku w tzw. „Białym Kościele”. W tamtejszej kronice parafialnej znajduje się nawet zdjęcie z tych uroczystości. Zob. Kronika Ławska. Kronika parafialna w Ławie 1945-1977, rkps, s. 17.

²⁰⁵ Prymicje odbyły się w 1986 roku po 26 latach od pierwszych oblackich prymicji w Ławie. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 68; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 154.

²⁰⁶ Prymicje odbyły się w 1987 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 74.

²⁰⁷ Prymicje odbyły się w 1988 roku. Zob. Tamże, s. 79; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 162.

²⁰⁸ Prymicje odbyły się w 1989 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 85.

²⁰⁹ Prymicje odbyły się w 1990 roku. Zob. Tamże, s. 90.

²¹⁰ Prymicje odbyły się w 1991 roku. Zob. Tamże, s. 104.

²¹¹ Prymicje odbyły się w 1992 roku. Zob. Tamże, s. 110-111.

²¹² Prymicje odbyły się w 1994 roku. Zob. Tamże, s. 152.

²¹³ Prymicje odbyły się w 1997 roku. Zob. Tamże, s. 223; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 192.

²¹⁴ Prymicje odbyły się w 1997 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 223; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 192.

²¹⁵ Święcenia kapłańskie i prymicje miały miejsce w Roku Jubileuszowym 2000.

²¹⁶ Święcenie diakonatu 22 czerwca 2002 roku.

²¹⁷ Prymicje odbyły się w 1996 roku. Zob. Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1972-1998, rkps, s. 205; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 187.

4. Dzień Jubileuszu

Jubileusz 50. lecia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej w kościele p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie rozpoczęliśmy już 8 grudnia 2001 roku innym jubileuszem. Był to jubileusz 60. lecia kapłaństwa o. Mieczysława Niepiekło OMI, nestora iławskich Oblatów²¹⁸.

Centralne uroczystości jubileuszowe odbyły się w niedzielę Zesłania Ducha świętego 19 maja 2002 roku. Przygotowywał do tych uroczystości przez triduum o. Tadeusz Hajduk OMI z Poznania²¹⁹, były proboszcz iławski. Na samą niedzielą uroczystość pod przewodnictwem ks. bp Andrzeja Śliwińskiego przybyli zarówno iławscy parafianie, jak i Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej w liczbie 14, a wśród nich: Prowincjał o. dr Paweł Latusek OMI; Wikariusz Prowincjalny o. dr Teodor Jochem OMI; Ekonom Prowincjalny o. Tadeusz Rzekiecki OMI; Dyrektor Sekretariatu Powołań o. Mirosław Skrzydło OMI; przełożeni domów z Poznania, Warszawy, Markowic, Gdańska i Laskowic: o.o. Tadeusz Hajduk OMI, Tomasz Sajdak OMI, dr. Krzysztof Tarwacki OMI, Bernard Briks OMI, Walenty Miklaszewski OMI; oblaci wywodzący się z Iławy: o.o. Piotr Wiśniewski OMI z Madagaskaru, Kazimierz Kościński OMI z Kamerunu, Marek Swat OMI z Lublińca – wyjeżdżający niebawem do Pakistanu, Piotr Paśko OMI z Wrocławia – wyjeżdżający do Niemiec; pionier pracy duszpasterskiej w Iławie o. Mieczysław Niepiekło OMI oraz miejscowi duszpasterze. Przyjechało dwóch kleryków: Krzysztof Jurewicz OMI i Rafał Bytner OMI oraz dwie pochodzące z parafii siostry zakonne ze Zgromadzenia Sióstr Służebniczek: s. Fidelis Olek i s. Bernadeta Wadowska. Duchowieństwo diecezjalne reprezentowali: ks. Dziekan kan. Lucjan Gellert z Iławy, ks. kan. Adam Olszewski z Rudzienia i ks. kan. Jerzy Brzeszczyński z Frednowy. Przez chwilę był także

obecny ks. Eugeniusz Kuźmiak, proboszcz parafii Bizantyjsko-Ukraińskiej w Iławie, który jednak z powodu obowiązków duszpasterskich nie mógł uczestniczyć w całej uroczystości. Z tych samych powodów nieobecny był ks. Krzysztof Kopacz, proboszcz parafii Ewangelicko-Methodystycznej w Iławie, który dwa dni wcześniej przyniósł pismo z serdecznymi życzeniami z okazji jubileuszu. Na uroczystość przybyli także przedstawiciele władz samorządowych: Starosta Powiatu Iławskiego p. Aleksandra Skubij; Wiceburmistrz Miasta Iławy Stanisław Kieruzel, Przewodniczący Rady Miejskiej p. Wojciech Szymański, Członek Zarządu Miasta Iławy p. Stefania Paśko i Skarbnik Miasta Iławy p. Janina Okołowska.

Msza święta rozpoczęła się powitaniem wszystkich gości przez o. Proboszcza Edwarda Ruszela OMI. Słowo Boże wygłosił sam ks. bp Andrzej Śliwiński, który w kazaniu nawiązał do uroczystości Zesłania Ducha świętego, a szczególnie słów: „Idźcie na cały świat” i w ich kontekście wskazał na pracę Oblatów w Iławie. Ks. Biskup dziękował wszystkim, którzy pracowali przez ostatnie 50 lat w „Czerwonym Kościele”, zarówno za dobro materialne wniesione do świątyni w postaci licznych remontów i renowacji zabytków, jak również za to dobro niewidzialne, nie podlegające statystykom – dobro duchowe. Na zakończenie Mszy świętej podziękowania ks. Biskupowi złożył o. Prowincjał dr Paweł Latusek OMI, który podkreślił, że przez liczne powołania oblackie z Iławy Kościół Elbląski staje się Kościołem misyjnym, otwartym na ewangelizację innych ludów, na potrzeby Kościoła powszechnego. Na samym końcu podziękowania i życzenia składały delegacje niektórych wspólnot parafialnych; Stowarzyszenia „Civitas Christiana”; przedstawiciele władz miejskich, którzy podarowali parafii dwa ornaty oraz Starosta Powiatu Iławskiego.

Po Mszy świętej w salkach parafialnych odbyło się przyjęcie dla zaproszonych gości, wśród których byli rodzice oblatów, którzy pochodzą z Iławy. W oprawę liturgiczną, oprócz śpiewu chóry

²¹⁸ Uroczystości zostały opisane w gazetce parafialnej i na stronie internetowej, w kronice parafialnej 2001 (<http://www.przemienienie.omi.org.pl>). Zob. Czerwony Kościół 2/31, s. 3; Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 212.

²¹⁹ Zob. Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-..., s. 214.

„Camerata”, zaangażowani byli świeccy z parafii, przedstawiciele grup parafialnych²²⁰.

Niniejsze opracowanie nie pretenduje do roli pełnego zebrania działalności Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej w „Czerwonym Kościele na przestrzeni pół wieku. Wiele bowiem w niektórych kwestiach jest rozbieżności w różnych dokumentach, dotyczących tych samych kwestii. Jest ono zatem jedynie przyczynkiem do dalszych badań, które powinny być prowadzone zarówno w pozostałych, niż tu wykorzystane, dokumentach Archiwum Parafialnego, jak też dokumentów, znajdujących się w Archiwach Diecezjalnych w Olsztynie i Elblągu. Dopiero wtedy będzie można mówić o pełnym obrazie pracy Oblatów w „Czerwonym Kościele”.

Bibliografia:

- Archiwum Akt Nowych Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie, teczka: Iława, Przemienienie.
- Archiwum Domu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Księga Rady Domowej 1963-...
- Archiwum Parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, teczka: pisma parafialne.
- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Kwestionariusz do protokołu wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Józefa Glempa w dniach 7-8.06.1981.
- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Kwestionariusz do protokołu wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Józefa Wysockiego dnia 6.09.1997.
- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Józefa Wysockiego w dnia 6.09.1997.

- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 31.05-1.06.1986.
- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Wojciecha Ziembę w dniach 5-7.04.1991.
- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Iławie, Protokół po wizytacji kanonicznej przeprowadzonej przez ks. bp. Juliana Wojtowskiego w dniach 11-12.09.1976.
- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika parafialna 1972-1998.
- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Kronika Parafialna 1998-1999.
- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Protokół odbioru remontu dachu.
- Archiwum Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego, Sprawozdanie pokoleńdowe 2001/2002.
- Archiwum Wydziału Nauki Katolickiej w Olsztynie, teczka: Iława, sprawozdania i ankiety z katechizacji.
- Bożena C., Z historii regotyacji naszej świątyni, W: Czerwony Kościół 9/11, s. 3.
- Burdyński Wiesław, Akcja Katolicka osobom samotnym i całej wspólnocie parafialnej, W: Czerwony Kościół 1/20, s. 6.
- Burdyński Wiesław, Caritas parafii, W: Czerwony Kościół 2/33, s. 2.
- C.K., Wspólnota Rodzin Katolickich „Umiłowany i Umiłowana”, W: Czerwony Kościół 1/20, s. 6.
- Cebulski B., Spotkaliśmy się w duchu ekumenizmu, W: Czerwony Kościół 3/5, s. 7.
- Cebulski Bożena, Z działalności Caritas parafialnej, W: Czerwony Kościół 2/4, s. 1, 4.
- Chór Camerata, W: Czerwony Kościół 2/4, s. 4.
- Dekret erekcji parafii przy kościele Przemienienia Pańskiego ks. bp. Józefa Drzazgi z 4 marca 1975 roku, W: Czerwony Kościół 3/15, s. 6.
- Dekret Prymasa Polski z 24 lipca 1952 roku.

²²⁰ Zob. Tamże, s. 214; Internetowa Kronika Parafialna za rok 2002 (<http://www.przemienienie.omi.org.pl>).

Dudek Stanisław OMI, Śpiewające dziewczęta, W: Czerwony Kościół 3/5, s. 8.

25 lecie erygowania parafii przy kościele Przemienienia Pańskiego w Iławie, W; Czerwony Kościół 3/15, s. 6.

Dystrykt iławski, W: Gość z Obry, czerwiec 1950, s. 92-93.

Edward Ruszel OMI, Niesiołęcki Wiesław, Dzieje Kościoła gotyckiego w Iławie, Iława 2001.

Geneja Zygmunt, Kronika Iławy 1945-..., rękopis.

Hajduk Tadeusz OMI, Iławę wspominam serdecznie, W: Czerwony Kościół 5/7, s. 2.

Internetowa Kronika Parafialna z roku 2001 (<http://www.przemienienie.omi.org.pl>).

Internetowa Kronika Parafialna z roku 2002 (<http://www.przemienienie.omi.org.pl>).

Jarosz Jan OMI, Po podziale parafii, W; Czerwony Kościół 3/22, s. 2.

Jubileusz o. Niepiekło, W: Czerwony Kościół 2/31, s. 3.

Kalwarczyk Grzegorz, Dekanat Grodzki w archidiecezji warszawskiej, Warszawa 2001, s. 58-64.

Kancelaria Kurii Diecezjalnej Elbląskiej,teczka: Iława, parafia Niepokalanego Poczęcia NMP.

Karpińska Małgorzata, Przyjdź do Betanii spotkać się z Chrystusem, W: Czerwony Kościół 10/12, s. 3.

Karpiński C., Wspólnota Rodzin Katolickich „Umiłowany i Umiłowana, W: Czerwony Kościół 1/32, s. 6.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, W: Czerwony Kościół 4/6, s. 4.

Kronika Iławska. Kronika parafialna w Iławie 1945-1977.

Kruszyński Jacek, Duszpasterstwo w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Iławie w latach 1945-1996, Elbląg 1998.

Legieżyński Mariusz OMI, Z kroniki ministranckiej, W: Czerwony Kościół 4/6, s. 6-8.

Lubowicki Kazimierz OMI, Ku beatyfikacji Sługi Bożego Józefa Cebuli OMI, W: Czerwony Kościół 1/24, s. 6.

M.S., Koronacja figury Matki Bożej Fatimskiej, W: Czerwony Kościół 3/26, s. 2.

Madonna z Fatimy w Iławie, W: Czerwony Kościół 4/6, s. 3.

Maryj” w Grudzy, W: Czerwony Kościół 7/9, s. 4.

Misjonarze Oblaci M. N. z „Czerwonego Kościoła”, Radość i дума, W: Czerwony Kościół 1/1, s. 1-2.

Monografia miast i wsi Warmii i Mazur, t. 4, Iława, Olsztyn 1999.

Nehring Helena, Różaniec przemienia życie, W: Czerwony Kościół 1/20, s. 6.

Nowe ołtarze boczne dlaczego takie?, W; Czerwony Kościół 2/3, s. 3.

Obediencje i elektroniczny personel Polskiej Prowincji, Poznań 2001.

Oficjalna strona internetowa parafii: <http://www.przemienienie.omi.org.pl>

Paśko Arkadiusz, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy naszej parafii, W: Czerwony Kościół 8/10, s. 4.

Pielorz Józef, Oblaci Polscy, Rzym 1970.

Pieta Iławska?, W: Czerwony Kościół 2/3, s. 3.

Po kanonizacji – relacje uczestników, Święty Biskup Eugeniusz de Mazenod (1782-1861), Modlitwa na Rok Mazenodowski, W: Czerwony Kościół 1/2, s. 1-3.

Relacja ustna ks. Kazimierza Pączkowskiego z dnia 16 grudnia 1996.

Relacja ustna o. Józefa Czarneckiego OMI z dnia 16 marca 1997 roku.

Relacja ustna o. Mieczysława Niepiekło OMI z dnia 28 marca 1997 roku.

Ruszel Edward OMI, 25 lecie – Jubileusz parafii, W: Czerwony Kościół 1/27, s. 3-5.

Ruszel Edward OMI, Intronizacja Chrystusa Króla w Parafii Przemienienia Pańskiego w Iławie, W: Czerwony Kościół 2/28, s. 4-5.

Ruszel Edward OMI, Remont dachu kościoła, W: Czerwony Kościół 1/30, s. 7

Siok Marian OMI, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży zaprasza na Misterium Paschalne, W; Czerwony Kościół 1/13, s. 6.

Siostry Służebniczki w naszej parafii, W: Czerwony Kościół 2/3, s. 6.

Tyberski Kazimierz OMI, Co słyszeć w więzieniu – relacja z uroczystości poświęcenia kaplicy z ZK, W; Czerwony Kościół 5/17, s. 3.

Wójcik Władysław, Akcja Katolicka w naszej parafii, W; Czerwony Kościół 6/18, s. 4-5.

Wywiad z Księdzem Biskupem Zbigniewem Kraszewskim cz. 1 i 2, Czerwony Kościół 1/32, s. 3 i 2/31, s. 6-7.

Zapraszamy do Ruchu Trzeźwościowego, W: Czerwony Kościół 1/13, s. 7.